

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 5. XIV aastakäik

4. märtsil 1939

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr.	3.50
Poolaastas . . . „	2.00
Välismaale . . . „	7.00
Poolaastas . . . „	4.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

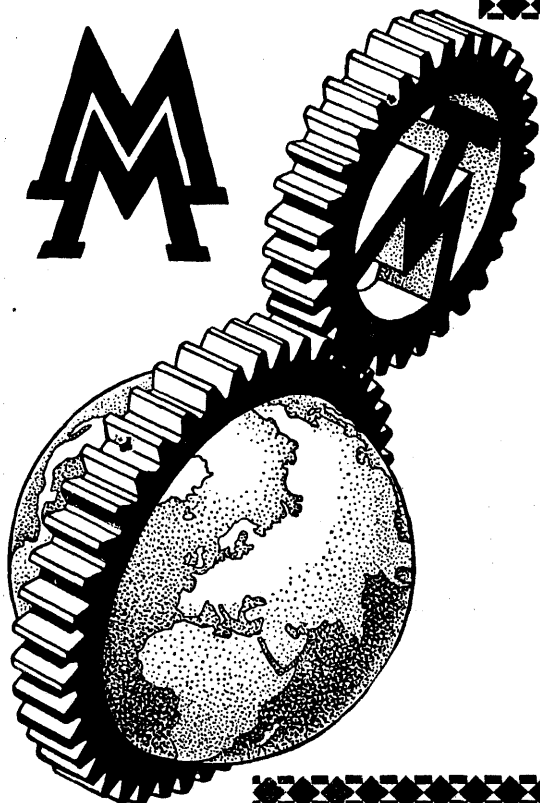
$\frac{1}{4}$ lhk. . . kr.	40.00
$\frac{1}{2}$ „ . . . „	22.00
$\frac{1}{4}$ „ . . . „	12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

„Kapella“

SISU: Eesti majandus 1938. Kas linamonopol on kasulik? Soome Tööstuste Keskliidu direktor Eestis külas. Kinnitusametl poolt püstitatud palganormid ei ole tegeliku olukorraga kooskõlas. Äride ja kontorite töötervishoju määrase ellurakendamine tegelike raskuste ees. Reklami pidurdatakse otstarbetute kitsendustega. Kas kodumaa tekstiilkaup on kallid? Maksustamise küsimusi. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Välisbörsid. Kaubahindu. Toiduainete turg. Tallinna börsi kursisisedelid.

LEIPZIGI KEVADMESS 1939

MUSTRIMESS

5.—10. märtsini

SUUR TEHNILINE MESS JA EHITUSMESS

5.—13. märtsini

Tunduv hinnaalandus kõigis kodumaa ja välismaa reisiühenduses

AUAMETLIK ESINDUS:

HERBERT E. RENTER, TALLINN

LAI T. 29—6, TEL. 478-35

THOMAS CLAYHILLS & SON

TALLINN

Speditsioon — Laevaagentuurid — Prahtimised

Oma laod otseühenduses raudteega. — Oma puksiirilaevad

Korralised laevaihendused:

TALLINN—STOKHOLM TALLINN—STETTIN TALLINN—HAMBURG

AGENDID: Pärnu Laeva Aktsiaselts — Pärnus
Ernst Russ — Hamburg
Rud. Christ. Gribel — Stettin
Stockholms Rederiaktiebol., „Svea” — Stokholm
Worms & Cie — Le Havre

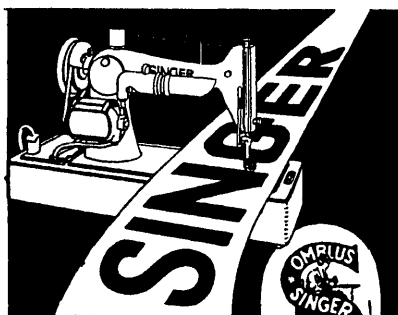
Telefoni keskjaam 415-00

KAUPADE OSAKOND: heeringad, sool, suhkur, riis, jahu, tõrv, seebikivi, koloniaalkaubad, **ÕLID**

KAUPADE EKSPORT — kodune telefon 415-00. Auru- ja sepasöed, koks, küttepuud, ehitusmaterjalid

M E T S A - E K S P O R T O S A K O N D

Kodune telefon 415-00 Telegr.-aadress: CLAYHILLS—TALLINN

*Kvaliteedilt
vanaema-aegne —
ehitusviisilt
ülimoodne on*

SINGER

*õmblusmasin.
Seda tõendab
kogu maailm!*

T. K. V.

kookos-
ja
sisalmatte,
liinikuid
ja
vaipu

valmistab

A.-S.

TALLINNA KÕIEVABRIK

John Carri pärijad

Kopli 33, tel. 439-79

Eesti majandus 1938

Maailmamaajanduses võib olukorra kujunemist 1938. aastal hinnata üldiselt rahuldavaks, kuigi eriti aasta esimesel poolel ilmnedid mitmel pool juba eelmise aasta lõpul alanud tugevad tagasimineku tendentsid, mis aasta teisel poolel andsid maad aeglasele paranemisele.

Tööstuse toodang teres reas Euroopa riikides näitas küll mitte suurt, siiski umbes kuni 10%-st, langust, kusjuures P.-Ameerika Ühendriikides see langus aasta algul võttis eriti suure ulatuse, hülljema aga jäi seisma ja paranes, mis ei jäänud mõjuta ka teiste riikide majandusolude kujunemisele. Tootmistegevuse suurenemise tendentsi mõjutab omakorda soodsalt ka määratute relvastuskrediitide avardumine reas riikides, mille elustav mõju peaks kanduma üle ka relvastusega mitte otseses seoses olevatele majandusaladele ja tooraineid kui ka põllumajandusprodukte tootvaile maale.

Põllumajanduse toodang kujunes möödunud aastal maailmas heaks, mis aga omakorda tugevasti mõjutas hindu languse suunas, avardades hädaohlikke hinnakaäre tööstustoodete ja põllumajanduse produktide vahel. Aasta lõpul oli aga jälle miängata hindade kõvenemist.

Maailmakaubanduse käive väärtuse järgi kujunes esialgsete kokkuvõtete järgi mõnevõrra madalamaks eelmise aasta omast, mis on tingitud peamiselt konjunktuuri tagasiminekuust aasta algul.

Kokku võttes võib 1938. a. maailmamaajanduses ilmnenu olukorda hinnata üldiselt rahuldavaks. Majanduslik aktiivteed küll vähenes, aga see ei muutunud siiski katastroofiliseks, nagu aasta algul arvati, vaid aasta teisel poolel ilmnenu paranemine suutis pilti siiski enam-vähem korrigeerida.

Eesti majanduses kujunes olukord 1938. aastal üksikutele Kaubandus-tööstuskoja ümber koondatud majandusaladel üldiselt järgmiseks:

Pangandus.

Tingitult üldisest majanduslikust konjunktuurist kujunes seisukord panganduses 1938. a. rahuldavaks.

Kui vaadelda Eesti Panga tegevust, siis osutus see 1938. aastal edukaks. Alljärgnev tabel näitab Eesti Panga tähtsamate arvete liikumist 1938. aastal.

	31. XII 1938	31. XII 1937.	+ või -
	tuhandetes kroonides		
Kattevara	51.591	51.221	+ 370
Sellest: kuld	34.298	34.214	+ 84
kohustusvaba välisraha	17.293	17.007	+ 286
Krediidid	29.612	26.697	+ 2.915
Sellest: sisevekslid	13.394	13.493	- 99
laenu	16 218	13.204	+ 3.014
Jooksvad kohustused	89.200	86.771	+ 2.429
Sellest: pangatähed liikvel	51.691	49.081	+ 2.610
jooksvad arved	37.509	37.690	- 181
Bilanss	117 778	106.806	+10.972

Kattevara, nagu nähtub eespool toodud arvudest, ei ole, hoolimata väliskaubanduse piisavast passiivsusest, mitte langenud, vaid on veidi tõusnudki, nimelt 0,4 milj. kr. võrra. Kui aga arvesse võtta, et väljaspool kattevara olev kohustusvaba välisraha, mis Eesti Panga bilanssis seisab muude aktive all, on langenud 4,6 milj. kroonilt 3,0 milj. kroonini, siis on 1938. aastal Eesti Panga kuld- ja välisraha kogusummas siiski vähenenud 1,2 milj. kr. võrra, kuid see tagasimineku on tunduvalt väiksem kui väliskaubanduse passiivsus, mis ulatus 3,5 milj. kroonini. Sellest peab järeldama, et ka 1938. a. Eesti maksebilanss välismaaga, milles ühe tähtsaima osa moodustab Eesti laevanduse sissetulek, on soodsam väliskaubanduse bilansist. Igatahes see väike Eesti Panga kulla- ja välisraha reserveid tagasimineku ei anna mingit põhjust muretsemiseks ega deviiside müügi piiramiseks.

Eesti Panga krediidid on üldsummas tõusnud ligi 3 milj. kr. võrra, missugune tõus langeb täieliselt laenu arvele, kuna veksliportfell on isegi 99 tuhande kr. võrra tagasi läinud. Eesti Panga aruande statistilises osas toodud andmeist krediitide jagumise kohta majandusalade järgi selgub, et tõusnud on riiklike pankade krediit nende võlalkirjade näol 1,8 milj. kr., ühispankadele antud krediidid 2,0 milj. kr. ja muude ühistegelike ettevõtete laenu 0,7 milj. kr., kokku 4,5 milj. kr. Seevastu on aga vähenenud enapankade (-2,2 milj. kr.), tööstuse (-0,5 milj. kr.) ja teiste eraettevõtete (-0,7 milj. kr.) krediidid kogusummas 3,4 milj. kr. võrra. Seega on Eesti Panga krediidipoliitika suundunud senisest suuremal määral riiklike pikalaenupankade ja ühistegevuse finantseeri-

misele, kuna teiste suhtes on Eesti Pank olnud nähtavasti tagasihoidlik.

Eesti Panga jooksvad kohustused on suurenenud 1938. aastal 2,4 milj. krooni võrra, kusjuures liikvelolevate pangatähtede summa on tõusnud 2,6 milj. kr., kuna jooksvad arved on tagasi lainud ca 0,2 milj. kr. Liikvelolevate pangatähtede tõus on aeglustunud võrreldes eelmiste aastatega (1937. a. + 4,6 milj. kr., 1936. a. + 4,5 milj. kr.), missugused aastad olid majandusliku konjunktuuri kõrgaastaks, kuna 1938. aasta ei näidanud enam säärast tõusu. Niikaua kui kasvab rahvamajanduse üldlääbikäik, inimsööjõu rakendus ja palgatulu, on rahamärkide hulga suurenemine paratamatu ning õigustatud, teissuguses olukorras aga mitte.

Kattevara vahelkord jooksvate kohustustega on langenud 31. XII 1938. a. 57,8%-ni 59,0% vastu 31. XII 1937. Kui aga võtame arvesse, et Eesti Panga kullatagavara, mis tal oli enne krooni lahkkumist kulla-aluselt, on ümber arvutamata, siis on kattevara vahelkord jooksvate kohustustega tegelikult tunduvalt soodsam. Oma põhikirjapärase ülesande — rahaliikumise korraldamise ja rahauksuse kindlustamise — on Eesti Pank möödunud aastal täitnud seega rahuldavalt. Arvuliselt on Eesti Pank lõpetanud 1938. a. 695 tuhande kroonise puhaskasuga, mis on 23 tuh. kr. võrra suurem eelmise aasta omast.

Kommertspankade aruandeist võib järeldada, et nende läbikäigud 1938. aastal püsisid umbes eelmise aasta tasemel. Hoiuste kasv kommertspankades, kaasa arvatud linnapangad, jätkus ka 1938. aastal, kuid veidi aeglasemalt kui 1937. aastal, ületades 1938. aasta lõpul 1937. a. seis 5,7 milj. kr. võrra, kusjuures tõus oli pidev kuni augusti lõpuni, mil hoiuste seis oli — 65,9 milj. kr.. Septembrikuus leidis aset võrdlemisi järsk hoiuste langus 4,3 milj. kr. võrra, mis tuleb kirjutada Euroopa üldise poliitilise pinnevuse arvele. Oktoobrikuust alates näitavad hoiused jällegi tõusu, tõustes aasta lõpuks 65,6 milj. kroonini.

Laenuid kommertspankades näitasid samuti tõusu, ulatudes 1938. a. oktoobri lõpuks 69,3 milj. kroonini, novembrikuus aga algas laenude aeglane tagasimine, kusjuures aasta lõpuks oli laenude seis 68,8 milj. kr., seega 4,3 milj. kr. võrra kõrgem kui aasta algul.

Kui vaadata laenude jagunemist, siis näeme, et vastandina 1937. aastale, mil kontokorrentlaenude tõus oli 3 milj. kr., on möödunud aastal kontokorrentlaenuid jäänud püsima peaaegu endisele tasemele. (31. XII 1937. a. — 34,0 milj. kr.; 31. XII 1938. a. — 33,9 milj. kr.) Seevastu

suurenes aga diskonteeritud vekslite portfell 4,3 milj. kr. võrra, kusjuures vekslite portfelli tõus langeb peaaegu täieliselt sisevekslite arvele (3,7 milj. kr.), kuna välisvekslid tõusid ainult 0,5 milj. kr. võrra.

Pildi tähtsamate arvete liikumisest 1938 a. kommertspankades (kaasa arvatud linnapangad) annab järgnev tabel:

	31 XII 1938	31. XII 1937	+ või —
Tuhandetes kroonides			
Hoiusummad	65.640	59.905	+ 5.735
Korrespond. (pass.)	12.205	12.340	— 135
Võlaarv. ja rediskonto. . .	9.884	10.893	— 1.009
Laenuid	68.791	64.250	+ 4.271
Korrespond. (akt.)	6.776	6.595	+ 181
Väärtpaberid	8.657	8.073	+ 584

Nagu nähtub toodud tabelist, on hoiuste suurenemine võimaldanud kommertspankadel mitte ükski rahuldada kõiki õigustatud krediidiinõudmisi, vaid ka vähendada rediskontot keskpangas.

Kui võrrelda aga hoiuste ja laenude vahelkorda kommertspankades enne kriisi ja 1938. aasta lõpul, siis ilmneb siin suur muudatus. 1930. a. moodustasid hoiused ainult 59% laenudest, 1938. a. lõpul aga juba 95,4%, missugune areng on väga tervitav.

Kokku võttes võime konstateerida, et seisukord rahaturul oli 1938. a. täiesti rahuldav, võimaldades kaubanduslikel ja tööstuslikel ettevõttele katta ilma pingutusteta oma tarvidused lühiajalise krediidi allal. Laenuprotsendid püsisid 1938. a. üldiselt endisel tasemel, s. o. 6—7½%, samuti ei olnud muudatusi hoiuseilt maksetavais protsentides.

Tööstus.

Tööstuse areng tõusu suunas on möödunud aastal jätkunud, kuid tunduvalt väiksema hooga kui 1936. a. ja 1937. a., nagu nähtub toodud tabelist:

	Suur- ja kesk- tööstuses tööta- jate arv (aasta kesk.)	Töötajate palk (milj. kr.)	Tootmistege- vuse indeks (1927/31 = 100)
1936	—	—	124,0
1937	56.900	46,1	143,3
1938	58.480	51,2	150,2

Vaadeldes lähemalt tootmistegevuse indeksi liikumist selgub, et tootmisvahendite valmistamise allal oli tõus 8,1%, kuna tarbimiskaupade alal läinud aasta tegevus oli nõrgem 1937. a. tegevusest 0,1% võrra. Esi-

meses grupis on edu põhjustatud peamiselt põlevkivitööstuse enamtoodangust, kuna tarbimis-kaupade tootmise indeksi tagasimineku põhjustasid tekstiil- ja paberitööstuse rühmad.

Edukaimaks tööstusrühmaks oli ka 1938. a. põlevkivitööstus:

	Põlevkivi- toodang	Põlevkivi toor- õli toodang	Bensiini- toodang
	1000 tonnides		
1937	1122	111,3	14,2
1938	1473	140,1	15,1

Tingituna pidevast nõudmisest õliturgudel on põlevkivitööstuse alal tõusu jätkumist ette näha ka käesoleval aastal, mida peaks tagama eriti veel asjaolu, et 1938. a. lõpul läks käima Eesti-maa õlikonsortsiumi uus 50.000-tonnise toodangu võimega õilivabrik.

Edukalt tegutsenute hulka kuulub veel siseturu tarvidusi täitev toidu- ja maitseainete tööstuste rühm, kus eriti tähelepanväär on toodangu tõus õletööstuses.

Teistest tõusu osutanud tähtsamatest tööstusharudest on märkimisväärne veel tsemenditoodangu (klünkri) tõus 1937. a. 406,8 tuh. tonnilt 462,6 tuh. tonnini 1938. a.

Metallitööstuses on tootmistegevus jäänud umbes eelmise aasta tasemele.

Vähem edukas on 1938. a. olnud teistes tööstusharudes.

Textiilitööstuse tootmistegevust pidurdas maailmaturu olukorrast tingitud välis-tellimuste vähenemine, eriti puuvilla ja lina-tööstuse osas.

Paberitööstuse rühmas näitab tootmistegevuse indeks eelmise aastaga võrreldes küll tõusu, kuid seda tingitult vaid Kehra sulfaatselluloosivabriku käimahakkamisest: tselluloosi 1937. a. 11 kuu toodang oli 67,400 tonni, 1938. a. sama aja toodang 72,267 tonni, mille hulgas aga oli Kehra vabriku kolme kuu toodanguga 8091 tonni. Üldse toimus tselluloosi tootmine maailmaturul valitseva nõudmise vähesuse ja madalate hindade tähe all. Puht-paberivabrikute olukord oli üldiselt kogu aasta kindlam.

Puutööstuse rühm on maailmaturu väikuse tõttu 1938. a. saanud tugevama tagasilöögi osaliseks. Tegevuse vähenemise kandvaim osa on tingitud nii ekspordi tagasiminekest kui ka sisemaise toormaterjali tunduvalt vähemast töötlemisest ja selle saamise raskusist.

Vineeritoodangus oli langus võrreldes 1937. a. ümarguselt 14%.

Kokkuvõttes 1938. a. tootmistegevustiseloomustades on ilmne, et tegevuse tõusu ja indeksi ülespoole liikumises on väga kaaluv osa uute vabrikute käimahakkamisel niitselluloosi, põlevkiviõli kui ka telliskivide alal. Vanad vabrikud on kas säilitanud endise tegevuspinge või, peale väheste erandite, tagasi läinud.

Rahas hinnatult oli tööstuse brutotoodangu väärtus 1938. a. 168 milj. kr. (1937. a. 150,2 milj. kr.). Samal ajal põllumajanduse turutoodang ulatus 115 milj. kr. ja põllumajanduse kogu toodangut hinnati 200 milj. kr.

Tööstussaadusi eksporditi 1938. a. 23% kogu toodangust ehk 38,3 milj. kr. eest. 1937. a. oli eksport pisut suurem, nimelt 40 milj. krooni.

Tööstusse oli investeeritud kapitale 1939. a. alguseks 300 milj. kr., sellest suurtööstusse 250 milj. kr. ja kesktööstusse 21 milj. kr., väiketööstusse 24 milj. kr. ja käsitööstusse 5 milj. kr. Kapitalidest on investeeritud Eesti iseseisvuse kestes umbes 150 milj. kr.

Tööstuse palgaolustikus on 1938. a. tõus jätkunud. Hoolimata sellest, et tööstuses töötajate arv jäi peaaegu 1937. a. (tõus 2,1%) tasemele ja toodang tõusis vähe — netotoodang liikus 109 milj. kroonilt 1937. a. 113 milj. kr.-ni, 1938. a. (tõus 3,5%) tõusis maksetud palkade kogusumma 46,1 milj. kr. 51,2 milj. kroonini, s. o. ligi 10%.

Ainult töölistele maksetud palkade kogusumma (1938. a. 37,7 milj. kr., 1937. a. 33,5 milj. kr.) on 1938. a. võrreldes eelmise aastaga tõusnud 11% võrra. Elatusmaksumuse indeks on aasta jooksul tõusnud 118,0-lt 124,1-ni, seega 4,9%. Järelikult töölistekond on 1938. a. saanud võrdlemis suure palgatõusu osaliseks nii nominaalkui ka reaalpalka osas. Samal ajal on teiste ühiskondlike kihtide palgad tõusnud hoopis tagasihoidlikumalt ja ka riigiametnikkonna palgatasemes pole tõus märgitav. Teistest suurematest pallgalistest kihtidest ulatus 1938. a. põllutöölisele maksetud palk 16,5 milj. kr. ja riigiteenijale maksetud palk 38,0 milj. kr.

Alljärgnevas tabelis on toodud tööstustööliste keskmine kuu teenistus.

	Suurtööstus		Kesktööstus	
	Mehed	Naised	Mehed	Naised
1938	87,3	52,0	73,0	43,4
1937	81,5	49,7	65,4	40,7
1936	75,0	46,8	61,3	37,9

Kaubandus.

Kaubanduses kujunes olukord 1938. a järgmiseks:

Väliskaubanduse üldkäivet 1938. aastal illustreerib järgnev tabel:

	1938	1937	— %
	miljon. kroonides		
Sissevedu .	107,2	111,0	— 3,5
Väljavedu .	103,9	106,0	— 2,0
Käive .	211,1	217,0	— 2,7

Kaubarahetuse passiviteet vähenes 5,1 milj. kr. 1937. a. 3,3 miljoni kroonini, mis aga kattub juba üksi laevanduse sissetulekutega

Eksporditegevus oli üldiselt rahuldav. Eriti soodus oli 1938. a. põllumajandussaaduste väljaveole — või, munade, liha ja elusloomade eksport üksi andis 7,5 milj. kr. enam kui eelmisel aastal, kusjuures võiekспорт koguselt ja munade väljavedu väärtuselt olid rekordsed, samuti oli väga suur tõus (95%) elusloomade väljaveos. Ka teravilja, kala, piirituse, marjakonservide ja teiste toidu- ja maitseainete hulka kuuluvate põllumajandusproduktide eksport ületas 1937. a. Tagasimineku oli siin peamiselt ainult kartulli väljaveos.

Teistest metsa- ja põllumajandussaadustest vähenes väga tunduvalt metsamaterjalide eksport — koguselt 39%. Samuti vähenes tunduvalt hinna languse tõttu välisturgudel toornahkade eksport ja linaeksport, kuigi koguselt viimane jäi eelmise aasta tasemele.

Tööstustoodete ekspordis oli aga üldsummas langus umbes 12%, seda just tekstiil-, puu- ja paberitööstuse toodete arvel.

Tõusnud on tähtsamaist tööstuse eksportartikleist põlevkiviõli, tselluloosi, tsemendi ja tahvelklaasi väljavedu, kusjuures põlevkivisaaduste eksport oli 1938. a. suurem kui kunagi varem.

Kahanemine on sündinud vineeri ja toolipõhjade, ajalehe- ja trükipaber, puuvillase lõnga ja riide, jämeda linase riide ning džuudist kottide väljaveos.

Impordi langus 1938. a. summaliselt 3,5%-i võrra 1937. a. võrreldes oli tingitud peamiselt kahest tegurist: eelmise rahuldava põllumajanduse aasta tõttu vähenes tunduvalt (50%)

teravilja ulatuslik import ja jõudsid aasta kestes lõpule ka mõned suurinvesteeringud, mis vähendas vastava iseloomuga kaupade sissevedu aasta teisel poolel. Et impordi langus siiski ei ole suurem, see on tingitud peamiselt väetiste (tõus 57% eelmise aastaga võrreldes), põllutöömashinate ja riistade (+17%), jõe- ja töömashinate (+15%), transportvahendite (+10%), samuti osa elatistvahendite — nagu suhkru (+12%), soola (+42%) ja heeringate (+34%) suurenenud sisseveost.

Sisseveo kahanemine (tähtsamad kaubad) leidis aset peale teravilja veel rea toor- ja poolvalmisainete juures, kusjuures siin impordi väärtuselt tagasimineku ulatust süvendab tugev hindade langus, esijoones tekstiiltoorainete — puuvilla ja villa — samuti ka toornahkade alal.

Meie suurima importartikli — puuvilla — sissevedu läks koguselt tagasi 10%, kuna hinna languse tõttu on tagasimineku väärtuselt 38%. Sama nähtus esineb ka villa juures, kus sissevedu, koguselt 20%-i võrra suurenedes, vähenes väärtuselt 13%. Ka toornahkade sissevedu koguselt kasvas, kuna väärtuselt see läks tagasi. Langes veel ka kivisöe ja koksi sissevedu, mis, vähimalt osaliselt, tuleb kindlasti panna küttereformi arvele.

Uute tehaste valmistamise tõttu läks tagasi ka töödeldud metallide import.

Kaubanduse, eriti sisekaubanduse, käive on sõltuv peamiselt põllumajanduse ja tööstuse tootmistevõimeusest ja selle tulemusist. Kolmandaks küllalt suureks teguriks kaubanduse käibe kujunemisel on riigi- ja omavalitsusametkonna ostujõud. Jälgides kokkuvõtlikult veel esimeses järjekorras mõlema nimetatud peatootmisala — põllumajanduse ja tööstustegevuse — kujunemist 1938. aastal tuleb märkida, et see oli üldiselt soodus.

Sisekaubanduse seisukohalt on oluline ka asjaolu, et tööstuses maksetud palga kogusumma ületas, nagu eespool märgitud, eelmise aasta summa 5-e miljoni krooni või 12%-i võrra.

Põllumajanduse turutoodangut hinnati eelmise aasta omast nii koguselt kui ka väärtuselt tunduvalt kõrgemaks. Samal ajal kõvenesid ka põllumajandussaaduste siseturu hinnad, mis jällegi tähendab põllumehe sissetulekute suurenemist eelmise aastaga võrreldes.

Kolmanda, eriti sisekaubanduse käibeid linnades otseselt mõjutava, rahvastiku grupi — riigi- ja omavalitsusteenijate — sissetulekuis ei ole 1938. aastal küll esinenud tähelepanuväärseid muutusi, mistõttu nende sisse-

tulekute suurus 1938. aasta sisekaubandust eelmise aastaga võrreldes oluliselt ei mõjutanud.

Arvestades nüüd seda, et tööstuses maksetud palgasumma on ümarguselt 5 milj. kr võrra tõusnud, mis tunduvas osas kahtlemata on läinud tarbimiskaupade ostmiseks, ja silmas pidades, et põllumehel sissetulekud turutoodangu ja siseturuhindade tõusu tõttu (välisuruhindade languse mõju hoidsid ära riiklikud juuremaksud) on suurenenud, ning lõpuks, et riigi- ja omavalitsusteenijaskonna sissetulekud on jäänud muutmatuks, kuigi nende ostujõud elukalliduse tõusu tõttu vähenes, tuleb siiski sisekaubanduse käibeid üldiselt hinnata mõnesugusel määral tõusnuiks või eelmise aasta tasemel olevaiks. Ka suuremate palgaliste kihtide teenistuse üldsumma alusel koostatud ostujõu liikumise indeks on 1937. a. 135-lt tõusnud 1938. a. 142-ni.

On selge, et kaugeltki mitte kõik kaubandusharud ei osutunud selles üldiselt rahuldavas seisukorras olevaks. See on tingitud väga mitmesugustest põhjustest. Üheks alaks, mis eelmise aastaga võrreldes üldiselt näib näitavat tagasimineku tendentse, on tekstiilkaubandus. Nii tekstiiltööstuse kui ka kehakatte- ja pudukaupadetööstuse (peamiselt just siseturu varustav tööstus) tootmistegevuse indeksid näitavad langust, mis mõistetavalt kajastub ka selle ala kaubanduses. Mõnesugusel määral ebasoodsate ilmastikuolude tõttu ja tõenäoselt ka selle tõttu, et pärast kriisiaegu on töötavad kihid suutnud end juba niidega varustada, samuti linnades toiduainete ja korterikulude tõusu tõttu — vastavalt 5—6% ja 10—11% 1937. aastaga võrreldes — oli tekstiilkaupade läbimüügis üldiselt märgata tagasiminekut. Ka maa kulutusi tekstiil- ja teistele tarbimiskaupadele ei saaks hinnata proportsionaalseiks sissetulekute tõusule, kuna maa suuremal arvul ostis põlluviljakult tõst vaid väetisi ja põllumajanduslikke masinaid. Samal ajal võib ehitusmaterjalide ja rauakaubanduses seisukorda üldisest ehitustegevuse elavusest tingituna pidada rahuldavaks. Sama tohiks maksev olla ka põllumajanduse kaupade, masinate, veo- ja sõiduriistade kaubanduse kohta, millele import 1938. aastal suurenes. Elatisvahendite kaubanduses tuleks käibeid hinnata umbes 1937. aasta tasemel olevaiks. Mõned ainetel läbimüügis sisseveo andmeid on suurenenud, osa ainetel suurem tarbimine oli aga jälle siseturuhindade tõusu tõttu takistatud. Raamatu- ning paber- ja kirjastusmaterjalikaubandus

duses võib, üldisest olukorrast ja järjekindlast kultuuri taseme tõusust kui ka mõnesuguseist sel kaubandusalal ettevõetud turgu tervendavaist vabatahtlikest korraldusist tingituna, seisukorda pidada eelmisest aastast rahuldavamaks.

Laevandus.

Välissõit. Läinud 1938. a. möödus kaugesõidus, kus tegutseb ca 80% meie tonnaazist, langeva prahituru juures. Hoolimata ennustustist, mille kohaselt 1937. a. sügisel alanud järsk möön veohindades pidi olema vaid ajutine, kujunes tegelik olukord teissuguseks — langus süvenes pidevalt, peatudes vaid minimaalhindadega kindlustatud veoturgudel. Aeg-ajalt üksikute vedudel ilmnevad paranemistendentsid ei suutnud üldist pilti muuta. Laevaomanikele tuli kasuks vaid asjaolu, et suur protsent laevu täitis kõrgperioodil sõlmitud veolepinguid, kuigi ka neist mitmed, mis spekulatiivmaaklerite kaudu olid tehtud, üles öeldi.

Eesti välissõidu kaubalaevastik osana maailma kaubalaevastiku tonnaazist jagas viimase saatust. Aasta algul, hoolimata talvisest sesoonist, viibis meie kaugesõidu kaubalaevastik peagu täies koosseisus sõidus, kuid languse süvenedes tõmmati ikka enam laevu kodumaale talve-korterisse ja nii oli 1. mail 1938. a. Eesti sadamais seisus ligi 20—22% meie tonnaazist, oodates metsaveo hooaja algust ja sellega kaasnevat vedude ja veohindade tõusu.

Metsavedu möödunud aastal valmistas aga sellest huvitatud laevaomanikele suure pettumuse. Üldine vedude kvantum kujunes ca 20% vähemaks kui 1937. a., mis muidugi ei jätnud mõjutamata ka veohindu. Kuigi kõigi huvitatud riikide laevaomanike vahel laevaomanike rahvusvahelise organisatsiooni Baltic & International Maritime Conference'i algatusel oli sõlmitud kokkulepe minimaalveohindadest kinnipidamiseks nn. „Baltwhite-Timber-Scheme“, osutus selle säilitamine väga raskeks. Paljude „outsider'ite“ olemasolu, kes mingisuguseid kokkuleppeid ei tunnustanud ja oma laevade sõidus hoidmiseks vedusid igasugu hinnaga vastu võtsid, riiklus üldist õhkkonda tunduvalt, mõjudes demoraliseerivalt ka skeemile loojaalselt suhtuvalle laevaomanikele.

Kuna kokkuleppe rikkumise juhud sagesid, oli Baltic & International Maritime Conference summitud septembri algul minimaalveohindu 20% võrra alandama, viies need tagasi 1937. a. tasemele, olgugi et juba ette võis näha, et veohindade alandamine vedusid juure ei anna. Peagi

sõlmiti üksikuid veolepinguid isegi allpool uut taset.

Elevust prahiturgudele ei toonud isegi septembrikuine poliitiline kriis Euroopas. Koguni vastupidi, võiks isegi ütelda, et just alatise sõjahädaohu kartuse tõttu maaklerid pikemaajaliste veolepingute sõlmimisega olid väga ettevaatlikud.

Kerge polnud olukord ka neil laevul, mis töötavad alatiselt väljaspool Balti merd, kuna veohinnad kibeda võistluse tõttu enamikel veoturgetel olid viimse võimaluseni alla kruvitud.

Ülevaate saamiseks olgu allpool toodud Inglise Chamber of Shipping'i prahi indeksid (1935 = 100):

1929	133,5
1935	100
1936	112,0
1937	175,6
1938	126,9
„ jaanuar	138,2
„ veebruar	129,5
„ märts	127,5
„ aprill	126,9
„ mai	130,6
„ juuni	123,1
„ juuli	120,2
„ august	126,4
„ september	126,3
„ oktoober	127,4
„ november	122,6
„ detsember	124,1

Nagu nähtub, oli prahtide tase m. a ca 30% 1937. a. omast madalam, kuid siiski veel kõrgem 1935/1936. a. tasemest. Kahjulks ei anna indeks selles suhtes täiesti tõetruud pilti, sest kuigi veohinnad nominaalselt püsivad veel kaunis kõrgel, on laevade reaalne teenistus tunduvalt vähenenud.

õhde ja varvide (20—25%) hinnad, meeskonna palgad (10—12%), sadamakulud jne.

Ranna sõit. Endiselt raske on meie rannapurjelaevastiku olukord. Kuigi ka möödunud 1938. a. Kaubandus-tööstuskoja ja Eesti Laevamanikkude ühisuse algatusel sõlmiti väikelaevomanike vahel kokkulepped minimaalveohindade hoidmiseks rannasõidus, pole neid kokkuleppeid terava omavahelise võistluse ja mõne suurema veoandja vastutulematuse tõttu suudetud realiseerida. Tulemuseks on rannasõidu veohindade äärmiselt madal tase, mis ei luba laevu õieti amortiseeridagi, rääkimata veel teenistusest. Säärase olukorra edasikestmisel on meie rannalaevastik mõningate aastate järele täiesti kokku kuivamud, missugune seisund iseendast oleks väga kahetsusväärne, kuna rannalaevastiku olemasolu on ka valissõidu tonnaaži edukaks tegevuseks vajaline, eriti meremeeste väljaõppe suhtes.

Liinilaevandus näitas 1938. a. suurenemist. Meie ainus kaubaveoliin Tallinn-Hamburg-Rotterdam-Antwerpen on alles oma tegevust välja arendamas, kuid hooaja reisirajateveoliinid, võivad oma tegevusega üldiselt rahul olla. Senistele välissõiduliinidele lisandus möödunud aastal veel Tallinn-Kopenhaageni liin.

Rannasõidu liinilaevanduses toimus suurem muutus navigatsioonihooaja lõpul, liinide koonduamisega ühe firma kätte. Kuidas see asjaolu mõjub liinide edukusele, näitab muudugi tulevik.

Laevastiku juurekasv oli 1938. a. väike, nimelt 1371 br.-reg.-tn, moodustades seega murdosa eelmiste aastate juurekasvust (1936 — 19.166 br.-reg.-tn; 1937 — 8.714 br.-reg.-tn). Pidurdavaks asjaoluks sealjuures oli „second hand“ laevade kõnge hind ja ebakindlus krediidi saamisel laevade ostuks. Ka tabas meie kaubalaevastikku aasta vältel rida suuremaid avarisiid, mis netojuurekasvu tunduvalt alla viisid.

Kaubalaevastiku koosseisu muutust möödunud aastal näitab järgmine tabel:

	Kasvamine		Kahanemine		Üldse	
	Arv	Br.-reg.-tn.	Arv	Br.-reg.-tn.	Arv	Br.-reg.-tn.
Aurikuid	8	10.379	7	7.328	+ 1	+ 3.051
Mootorlaevu	1	25	2	384	- 1	- 359
Mootorpurjekaid	2	505	6	989	- 4	- 484
Purjelaevu	6	573	15	1.410	- 9	- 837
Kokku	17 laeva	11.482 br.-r.-t.	30 l.	10.111 br.-r.-t.	- 13 l.	+ 1.371 br.-r.-t.

Seoses üldise majanduselu tõusuga on nimelt tugevasti tõusnud laevade eksploateerimise kulud ja vajalike materjalide hinnad, näit. süite (25%),

Seega üldine laevade arv vähenes 13 võrra, kuna tonnaaži kasvas 1.371 br.-reg.-tn.

Kaubalaevastik 1. jaan 1939. a. oli:

	Arv	Br.-reg.-tn.
Anrikuid	122	153 515
Mootorlaevu . . .	15	2,393
Mootorpurjekaid .	47	7,008
Purjelaevu	139	12,603
Kokku . .	323 laeva	175.529 br -r.-tn.

Kaubavedu Eesti sadamate kaudu arenes möödunud aastal rahuldavalt. Sadamaid külastanud laevade üldlääbikäärik kasvav võrreldes 1937. a. 2,8%, töustes 1.549.000 netto-reg.-tn., sellest oli kaugesõidus 1.153 milj. neto-reg.-tn. ja rannasõidus 0,396 milj. neto-reg.-tn.

Laevadel veetavate kaupade läbikäärik oli aga 8,7% võrra 1937. a. omast vähem, ulatudes 1.013.000 tonnini, sellest välissõidus 825.000 tonni ja rannasõidus 184.000 tonni. Vähene mine toimus peamiselt metsamaterjalivedude arvel.

Rahuldavalt arenes ka reisijatevedu laevadel, töustes võrreldes 1937. a. 14,2%, olles ko-

gusummas 263.210, sellest välissõidus 95.254 inimest.

Sadamaist asub esirinnas Tallinn, mille kaupade ja laevade läbikäärik moodustas 1938. a. vastavalt 82,5% ja 74% kogu meie tähendatud käibest.

Üldiselt võib 1938. a. meie laevandusele lugeda rahuldavaks, sest kuigi laevanduse üldpilt 1938. a. pakkus vähe rõõmu, võis meie kaubalaevastik, tänu asjaolule, et ta aasta algul ligi 75%-diliselt oli kõrgprahiperioodi veohindadega ette prahitud, töötada rahuldavate tagajärgedega, sealjuures täitis osa meie tonnaazist isegi kuni sügiseni vanu kõrgete hindadega sõlmitud veolepinguid.

Esialgsete kokkuvõtete järgi võiks meie välissõidu kaubalaevastiku rahvamajanduslikku netotoodangut 1938. a. hinnata umbes 5 milj. kroonini valuutas, mis on meie väliskaubanduse käibes tähelepanuväärne summa. Meremeestele maksetava palga üldsumma ulatus kuni 3,5 milj. kroonini, kusjuures meremeeste keskmiseks teenistustasuks välissõidu aurulaevastikus võiks aastast lugeda Kr. 1.900.— —2.000.—.

Kas linamonopol on kasulik?

Tegeliku põllumehes arvamisi

Soovides valgustada linamonopoli küsimust ka tootja seisukohast avaldame käesoleva meie saadetud artikli, kusjuures vastutus andmete tõepärasuse eest jääb autorile.

Toimetus.

Viimasel ajal on akuutselt kerkinud päevakorrale linamonopoli rakendamise kavatsus, mille tulemusi tegelikud põllumehed said tunda juba ajajärgul 1920. a. ja varem. Põllutöökoja konventide resolutsioonid õhutavad selle küsimuse kiiret läbiviimist, samuti sõelutakse seda küsimust ajakirjanduses. Nii on Väandra tootlinavabriku juhataja H. Kõiva linamonopoli küsimust käsitletud ajakirjanduses, edasi kirjutab sellest agr. J. Ristlaid „Põllumajanduses“ nr. 45 il. a. Tegelikult põllumehena tahaksin ka mina selle küsimuse juures veidi avalikult peatuda.

Härra Ristlaid linahindade kindlustamise ning tsentraliseerimise küsimuses jõuab otsusele, et meil oleks kõige sobivam linahindu kindlustada Läti riigi eeskujul. Nii tekiks fond kõrgemate linahindade juures mahaarvamise madalamate hindade puhul juuremaksudeks.

Härra Ristlaid on arvestanud, et see ülejääk fondi kasuks oleks läinud kümneaastase linakaubanduse juures Kr. 798.747.—. Kui mitte-asjatundja neid arve loeb, siis ta võib jääda tõesti uskuma, et meil oleks 10 aasta jooksul linadest võrdlemisi kõrget hinda saadud, keskmiselt 95 senti kg R. eest, ja pealeselle veel ülejäägina tervelt 798.747 krooni fondi kasuks. Kui aga tegelik põllumees tabelit analüüsib, siis ta näeb, et nendesamade linahindade juures 1927/28 — 1936/37 hra Ristlaidi normi järgi maha- ja juurearvamisega tuleb fondi heaks seitsme numbriga kahjusumma Kr. 4.455.000.— suuruses, aga mitte kuue numbriga kasusumma Kr. 798.747.— suuruses, mille tõenduseks ja selgituseks olgu tegeliku põllumehes poolt kokkuseatud tabel, kusjuures aga tuleks tähele panna asjaolu, et kui linahind on kindlustatud tasuvuse piirides, siis iga linakasvataja külvab stabiilselt iga-aastase normi ega kõõgu ka kriisaegadel lina kasvupind kuigi oluliselt, mida agr. Ristlaid küll ei soovita, kuid mida ta oma avaldatud tabeli koostamisel kahjuks on unustanud.

Võttes eeskujuks avaldatud tabeli on tulemused minu arvestuse järgi järgmised:

Hooaeg	Väljaveetav linakiud kvintaalides	Lina kokkustuhindade keskised hooegade järgi Võru-Petseri R sordi alusel kg eest franko kokkustupunkt	Väljamaksuhind lina- hindade kindlustamise korral	Linahinnast	Linahinnale
				mahaarvamised	juurearvamised
				Tulud	Kulud
1927/28	81.070	175	100 + (75 : 2 = 37) = 137	3.078.000	
1928/29	81.000	137	100 + (37 : 2 = 18) = 118	1.539.000	
1929/30	81.000	95	95	—	
1930/31	81.000	52	52 + 43 = 95		3.483.000
1931/32	81.000	46	46 + 49 = 95		3.969.000
1932/33	81.000	57	57 + 38 = 95		3.078.000
1933/34	81.000	84	84 + 11 = 95		891.000
1934/35	81.000	122	100 + (22 : 2) = 111	891.000	
1935/36	81.000	105	100 + (5 : 2 = 2) = 102	243.000	
1936/37	81.000	130	100 + (30 : 2 = 15) = 115	1.215.000	
			Kokku:	6.966.000	11.421.000
			10-aastase tegevuse tulemuseks oleks fondi puudujääk	4.455.000	

Hra H. Kõiva kirjutab, et tema juhtimisel töötavas Väandra riiklikus toorlinavabrikus tegevusse rakendatud uus linapuhastamise turbiin on otse pööratav sünnitav toorlinavabrikute arengus ja turbiinil haritud lina saavutat ühe sordi võrra kõrgem käsitsi haritud linast samas piirkonnas, nii et turbiinil haritud linast saadavat 6—8 senti kõrgemat hinda ja sordi vahe olevat 9 senti, kokku siis 15 senti kg pealt, nii et linakasvataval oleks sellega juba tööraha tasutud.

See kalkulasioon on väga optimistlik. Toon võrdluseks näite tegelikust olukorrast. Minul isiklikult oli võimalik tänava Väandra vabriku turbiiniga puhastada 10.000 peod lina. Tulemused olid järgmised:

D 229,2 kg	II sordi takku 64,4 kg
OD 231 "	III " " 215,4 "
LOD 63,2 "	IV " " 17 "
Kokku lina: 523,4 kg	Kokku takku 296,8 kg
Linu ja takku ühtekokku 820,2 kg.	

Vabrikus riigi vastuvõtja maksis takkude eest 9 senti kilolt alla noteeringuhinna, seega sain kokku linadest ja takkudest kr. 548.—
Tööraha maksin vabrikule kr. 158.10
Linade vedu läks maksma " 80.— " 238.10

Järele jäi minule kr. 309.90

Oma kodus lasksin käsitsi harida nendest samadest linadest 1000 peod ja sain 85 kg linu à 78 senti, kokku kr. 66.30
Puhastamise eest maksin kr. 12.75
5 päeva söök " 5.—
1/10 sülda puid " 1.50 " 19.25
Jäi järele kr. 47.05

Kui ma oleksin lasknud vabrikusse antud linad ka käsitsi harida, siis oleksin nende eest saanud kr. 470.50, vabrikust aga sain kr. 309.90,

seega kr. 160.60 vähem. Selle arvestuse järgi on praegu veel varame ülesseatud turbiini pidada pööretsünnitavaks, kuna turbiinil haritud linade eest ei saanud ma mitte 15 senti kg rohkem, vaid 10 senti odavamama hinna. Seletatav on nimetatud asjaolu ka sellega, et turbiin valmistab ainult 3/5 antud vartest linaks, kuna 2/5 läheb takkudeks. Turbiinil harides oli võimalik kilost saada 68 senti, kuna käsitsi haritud lina hind tõusis 78 sendini kilolt. Siit selgub, et käsitsi haritud linade tulukust ei suuda turbiin ületada. Pahe seisab ainult selles, et meil vilunud käsitsi linaharijaid enam küllaldaselt saada pole, ja ainult seepärast oleme sunnitud üle minema masinabega töötamisele. Kahetsemisväärne on, et uus ülesseatud turbiin valmistab palju takku, iseäranis tänavuse sülke linakiu juures, ja veel III sorti, millest sain kõigest 40 senti, kuna töö maksis 18 senti kg-ilt, nii et järele jäi kõigest 22 senti kg-ilt.

Agr. J. Rüstlaid leiab meie linaharimise olevat puudulikku, eriti madalate sortide juures, millele tuleb nõustuda, kuna meil on puudus häist käsitsi linaharijaist. Igakord aga pole süüdi harija, vaid peaaegiliselt välised olud. 1937. a. kasvab Eestis lina väga lopsakalt, aga kui algasid suured vihmajärgid, panid need noore lina maha. Kitkudes oli lamenud lina altpoolt nõrgem, nii et pool peod tuli hea, kuid teine pool halb. Leotamise juures oleks pool peod vajunud kauem ja nõrgem pool lähemat leosoleku aega, tegelikult aga tuleb lina korraga linaleost välja võtta. 1938. a. varem külvatud lina oli hea, aga hilisem külv jäi kuivaga kõnuga, mille tulemuseks tüves on kiudu, kuid latv on ilma kiuta, mis ei lase end ka kõige parema turbiini peal puhtaks teha. Asjatundjad igatähel peaksid teadma, et kui lina on põuast rikunud, siis temast ka turbiini abil midagi head too-

ta ei saa. Kui kirjutatakse, et praegused lina-kontorid ei hinda küllaldaselt paremini puhastatud lina, siis oleme meie, linakasvatajad, kogunud vastupidist: kui läheme puhta linaga turule, siis leiab meie lina kohe ostja, luiste lina-dega aga tuleb tihti koju tagasi pöördada.

Et tsentraliseerimine järsku läbi viia, nagu seda Põllutöökoda soovib, sellele pole meie, linakasvatajate, poolehoidu, ja me kardame, et selle tsentraliseerimise järele lina külvipind suurene-mise asemel väheneb. Meie, linakasvatajad, oleme kogunud, et sest ajast, kui vähendati lina väljaveo äride hulkka, on meil lina müümine muu-tunud pallju täbaramaks, kuna võistlus on vähe-nenud, ja kui mitid järsku võetakse linaäri riigi kätte, kus puudub ka küllaldane arv asjatund-

jaid, siis võib edu asemel küll eeldada tagasi-minekut.

Põllutöökoda talitaks õigesti, kui ta paneks linakasvatamise alal õppima 20—30 noormeest, kes hiljem käiksid maal linakasvatamist ja -puhastamist õpetamas, nii et meie linakasvatajad oskaksid ise kodus toota standardsorte. Ka tu-leks linapuhastamisvabrikuid juure tehitada ja nende vabrikute juhatajad peaksid rohkem spet-sialiseeruma lina puhastamise ja sortimise alal, kuna viimaste puudumine kahandab poolehoidu linaharimisvabrikule. Kui need eeltingimused on täidetud, siis võime hakata mõtlema linakas-vatajate kaasabil linakaubanduse tsentraliseeri-misele.

Mihkel Martson.

Soome Tööandjate Keskliidu direktor Eestis külas

Dir. A. Hackzelli loeng Kaubandus-tööstuskojas

A. Hackzell

Soome Tööandjate Keskliidu direktor

26. veebruaril saabus lennukil Helsingist Eestisse külla Soome Tööandjate Keskliidu di-rektor, end. Soome välisminister A. Hack-zell. Külalist olid lennujaamas vastu võtnud Soome saadik P. J. Hynninen, saatkonna nõunik U. S. Koistinen, Kaubandus-töös-

tuskoja nõunik K. Mauritz ja sekretär E. V. Saks.

Dir. A. Hackzell külastas 27. veebruaril Kau-bandus-tööstuskoda. Sama päeva õhtupoolikul korraldas külalise auks vastuvõtu Soome saadik P. J. Hynninen, millest osa võtsid ka kindral J. Laidoner, välisminister K. Selter, min. H. Oider-maa, pealkonsul J. Puhk j. t. Dir. A. Hackzell esines saatkonna vastuvõtul loenguga. Õhtul oli külaliselt teine loeng ainel „Soome merekau-banduse areng“ Kaubandus-tööstuskoja nõukogu saalis töösturitest koosnevale kuulajaskonnale. Külalist teavitas Kaubandus-tööstuskoja esimees J. Puhk. Kõne lõppedes avaldas dir. A. Hack-zellile tänu väärtusliku ettekande eest min. K. Selter. Pärast loengut viibiti Kaubandus-töös-tuskoja poolt korraldatud einel.

28. veebruaril külastas dir. A. Hackzell Eesti Vabariigi Presidenti K. Pätsi ja Välisministee-riumi. Külaline lahkus sama päeva lõunal len-nukil Helsingi suunas. Teda olid lennujaamas saatmas välisminister, Soome saadik ja Kau-bandus-tööstuskoja esindaja.

Kaubandus-tööstuskojas peetud loengul dir. A. Hackzell muuhulgas esitas alljärgnevaid mõtteid:

„Suhted soomlaste ja eestlaste vahel ei piir-dunud sellega, et

soomlased asusid suurelt osalt Eestist üle
Soome lahe

selleks, et pidama jääda Soome poolsaarel. Vas-

tastikuseid kultuurilisi mõjusid ja kaubanduslikke suhteid jätkati, kõige järgi otsustades, elaval viisil. Eesti kui lähima kaubamaa tähtsus oli kahtlemata väga suur, ja nimelt seetõttu, et ta geograafiline asend, võrreldes Soomega, on väga kasulik. Eestil on pikk rand, praegusel Eestil miigil üle 1000 km — tähendab, võrreldes maa üldsuurusega palju rohkem kui Soome. Veel enne kui võõrad riigid suutsid oma mõju Eestis maksma panna, oli eestlasil juba olemas tähelepanuvääriv seisund kui vahendajal kaubanduses Gotlandi ja Venemaa kaubapunktide Novgorodi ja Pihkva vahel. Ühtaegu oli neil kaubanduslikke suhteid lõunapoolsete maadega. Ka meresõitjaina olid eestlased tuttavad. Vanades allikates on säilinud teade ühe tolle aja tähelepanuvääriva mereretke kohta aastal 1187, kusjuures Sigtuna, kui selle aja õige tähtis Rootsi kaubalinn, hävitati ja maha põletati. Eestlased ja ida-soomlased, kes selle hävingu toime panid, sooritasid oma teo sedavõrd põhjalikult, et Sigtuna enam kunagi ei suutnud tõusta endisele tasemele.

Eestlaste mereretked tegid neid tuttavaks kogu Läänemere maadel

ja aitasid kindlasti selleks kaasa, et teised tegid katseid haarata endale geograafiliselt kasulikult seisvaid eestlaste asukohti. Nagu teada, algas Eesti vallutamise Daani kuninga Valdemar Sejr'i poolt 1219. aastal ettevõetud ristisõjaga, kusjuures vallutati Tallinn, kuid algus kujunes kõige järgi otsustades mitte hädaohtlikuks. Seetõttu võiks ka sel suhtes võrrelda meie mõlema maa arengut ses ajastul, kuna ka Soome suhtes maa vallutamine sündis ilma suurema vägivaldaga. Daani, olgugi omal ajal vägev, oli võrdlemisi väike maa ja asus Eestist niivõrd kaugel, et tõeline vallutamine ja maa uuesti asustamine sealtpoolt kõne alla ei saanud tuulla. Kuningas Valdemar katsus, vastuoksa, Tallinna arendada selle enda põhimõttele, muuseas seeläbi, et ta linnale 1238. aastal kinkis nn. Lübecki õiguse, mis tähendas linna omavalitsusele kaugele ulatuvat õiguste laiendamist. Pisut hiljem mainitakse Tallinnas ka juba üht Hansa komitorit ja kõigepealt just Tallinnast kandusid Soome Hansa seadused ja kaubanduslikud kombad.

Tallinna kasulik asend ja Eesti paljud head loomulikud sadamad leidsid sel ajal ohtralt kasutamist. Tallinn sai Hansa liikmeks ja eriti 1300. aastate lõppjärgus, kui Visby, Gotlandi pealiskusena, kaotas oma tähtsuse Läänemere kaubanduslikkus läbikäimises, algas Tallinna

kaubanduse õitseng. Eriti Venemaa kaubandus käis Tallinna kaudu ja

Soome linnadel ei olnud ses suhtes nimetamisväärsed edu võistluses Tallinnaga.

Teisest küljest aga mitmekesisitas Tallinna kauplemine Soome linnadega.

Et juhtida Venemaa kaubandust Soome kaudu, selleks Gustav Vasa asutas 1550. aastal Helsingi, et Narva ja Tallinna kaubandus liiguks seda teed mööda. Ulvila, Rauma, Porvoo ja Tammissaari (Ekenäs) elanikele tehti korraldus asuda üle Helsingisse. Helsingi asutamis-aastal Soome jaoks kehtima pandud kaubandusõiguses oli öeldud, et soomlasil on tarvis oma sõidukitega purjetada Portugali, Prantsusmaale, Hollandisse ja Venemaale. Need korraldused jäid suurelt osalt üksnes vagadeks soovideks ja sõltusid sageli kuninga suhteist Hansaga, kellelgi ta kord seisis suures sõpruses ja siis jälle vaenujalal, kuna ta luges selle teeneid oma maa jaoks liig kalliks.

Gustav Vasa poegade ajal heitis alguses Tallinn ja varsti pärast seda kogu Eesti Rootsi võimu alla. Seejuures sai igasugune läbikäimine meie maade vahel väga elavaks ja seda aega käsitlevais Soome allikais leidub palju tõendusi selle kohta, et Soomes valitses täieline arusaamine Eesti geograafilise asendi suhtes.

Nagu mõtmes asjas, nii ka siin, on meie maade areng käinud samadel radadel, kusjuures

Eesti saavutusi sageli peame imetlusväärseiks

ja eriti majanduslikul alal seda üllatavamaiks, et tööd tuli esimesil iseseisvusaastail paljudes asjades alustada peagu ei millestki. Kuigi eestlasil oli ka juba enne iseseisvust olemas oma tööstus, kaubandus, pangandus ja välismaised kaubandussidemed, oli ometi raske Vabadussõda ja aeg pisut enne seda maad silmanähtavalt väga tugevasti väsitanud. Seda enam on vaja olnud visadust, et kõik viia sellesse olukorda, milles see praegu on.

Eesti rahvas on nüüd oma majanduslikult struktuurilt suurel määral sarnane soome rahvale. Mõlema maa elanikest saab veidi üle 60% ülalpidamist maaharimisest ja selle kõrvalharudest. Tööstuse tooteist on ka Eestis puutööstuse omadel suur tähtsus, kuigi mitte niivõrd valdavalt kui Soomes. Põllutöö tooteil on suurem tähtsus kui meil ja pealeselle on Eestis võidud arendada kõikidele Põhjamaadele väga tähtsat tööstust põlevkivi ümbertöötamise näol.

Ka Eesti majanduses on suhteil meretaguste maadega väga suur tähtsus, kuigi Eestil siin ei ole Soomega täpselt ühesugust olukorda geograafilise asendi mõttes. Eesti maapiirid on lähikäimises välismaailmaga tähtsamad vahendajad kui Soomele tema maapiirid. Viimastel aastail on Soome Eesti väliskaubanduses omandanud viienda või kuuenda koha, kuid mereühendus Eestist Soome on olnud elavam kui kõikidesse teistesse maadesse. Ka tonnaažilt on Eesti viimastel aastail alustanud järjest kas-

vava tähtsusega koha kättevõitmist, eriti aga sõitudes Läänemerele.

Soome väliskaubandus on viimastel aastail umbes 4,5% toimunud Eesti tonnaaži abil.

See protsent on vähem kui Rootsi ja Saksa tonnaaži oma, kuid mitte märgatavalt vähem kui Suur-Briti tonnaaži oma, kusjuures tuleb tähele panna, et Eesti tonnaaž on aastast aastasse peagu järjekindlalt tõusnud.

Kinnitusameti poolt püstitatud palganormid ei ole tegeliku olukorraga kooskõlas

Kaubandus-tööstuskoda on juhtinud tähelepanu asjaolule, et 1. jaoskonna tööinspektori kinnitusameti poolt on 20. I s. a. RT nr. 6 välja kuulutatud täiskasvanud mees-lihttöölise keskmise töötasuna kr. 2,88 päevas. Kaubandus-tööstuskoda pöördus seejärel 100 Tallinna suurtööstusliku ettevõtte poole soovivaldusega saata andmeid lihttööliste arvu ja päevateenistuse kõrguse kohta.

Vastuseid saime 55 ettevõttelt. Nendest ei esita meile 10 ettevõtet töölise arvu, vaid tähendavad, et nad maksavad lihttöölisele 25—30 senti tunnis. Ülejäänud 45 ettevõtte andmeist selgub, et meestöölisi, kellede teenistus ületab kr. 2,80, on 73*), teenistusega kr. 2,80 — 56, teenistusega alla 2,80—2,40 inkl. — 447, teenistusega kr. 2,40—2,— inkl. — 151, teenistusega kr. 2,— — 79 meestöölisist.

Nendest arvudest selgub, et keskmine lihttöölise töötasu on kr. 2,40 päevas. Kuna väike- ja kesktööstuses töölise töötasu on harilikult madalam suurtööstuse omast, siis on ilmne, et kinnitusameti poolt püstitatud norm ei vasta tegelikule olukorrale.

Ka steevidoorid protestivad.

Steevidooride Ühingu pöördus Kaubandus-tööstuskoda poole palvega kaasa aidata selleks, et leiaks lahendust see ebaõiglane olukord, mis loodi 1. jaoskonna tööinspektori ringkonna kinnitusameti otsusega 21. detsembril 1938. a., millega määrati kaupade käsitamise käitiste täisealiste meestöölise (resp. sadamatöölise) keskmiseks aastatöötasuks 1930. a. kr. 1.660.—.

*) Nende seas 56 meest ühes käitises tükitöödel põlevkivi vagunitest väljalaadimisel ja katlamajast tuha äravedamisel.

Kaubandus-tööstuskoda, tutvunud Steevidooride Ühingu vastava taotlusega, toetab seda täiel määral järgmisil põhjusil:

Kinnitusamet oma otsuses on jätnud tähelepanemata sadamatööde juhusliku iseloomu. Kuigi sadamatöölise keskmine tunnitasu, 70,7 senti, vahest osaliselt ka õigustaks sääraselt kõrge keskmise aastatöötasu määramise, näitavad kogutud andmed ühtlasi piltlikult ka sadamatööde juhuslikku ja hooajaset ilmet. Kuna sadamatöölise keskmine aastane töötasu 1938. a. moodustas vaid 60% määratud summast, võime järeldada, et 40% tööpäevadest veetsid sadamatöölised töötada.

Sealjuures äratub imestust veel asjaolu, et kinnitusamet on pidanud tarviliseks juba 1938. a. peale määratud võrdlemisi kõrget keskmist aastatöötasu uuesti 40% võrra tõsta. Kas on kinnitusametil tõesti eeldusi loota, et Tallinna sadama tegevus 1939. a. kahekordistub või sadama töölise arv tunduvalt väheneb, nii et kõik tähendatud töölised pidevalt tööd leiavad. Statistilised andmed igatahes näitavad, et kaupade käive mahult juba 1938. a., võnreldes eelmisega, näitas väikest tagasiminekut, missugune tendents tõenäoliselt peaks edasi kestma, kuna kodumaise tööstuse arenguga suureneb pidevalt vähema mahu ja -kaalulise täis- ja poolfabrikaatide eksport suuremamaahuliste tootainete arvel, impordi samal tasemel püsides. Kõiki asjaolusid arvestades võime küll kindlasti väita, et Tallinna sadama tegevuse suurem elavnemine 1939. a. on ebatõenäoline.

Mis puutub sellesse, et üksikuis ettevõtteis töölise aastateenistus osutub keskmisest tase-
mest kõrgemaks, siis tuleks siin vahet teha puhtakujulise steevidooride töö, s. o. laevade laadimise-

lossimise, ja muu sadamatöö vahel. Kuna esimene on juhusliku ja teine enam pisivama iseloomuga, siis muutuvad arusaadavaks ka vahed töötasudes.

Lõppeks, lähemalt puudutamata küsimuse sotsiaalpoliitilist külge, nagu võimalik stevedoori töö desorganiseerimine, kuna kindlustustasu ületab tegeliku töötasu, õnnetusjuhtude arvu tõus jne., leiab koda vajalise olevat juhtida tähelepanu küsimuse üldrahvamajanduslikule mõjule.

Stevedooritöö kallinemine kaasutab emidaga

otsekohe veohindade tõusu Tallinna sadamasse sadamast vedudel, tõstes ühelt poolt importkaupade hindu ja teiselt poolt vähendades meie eksportkaupade võistlusvõimet. Juba praegu peetakse rahvusvahelisis laevandusringkonnis Tallinna sadamat naaberriikide sadamaist kallimaks (nii olid 1938. a. metsaveo miinimumprahid Tallinna sadamast 1/—1/6 kõrgemad kui vasta vaist Soome ja Läti sadamaist) ja stevedooritööde kallinemine ei tuleks meie sadama nimele ja kuulsusele mitte kasuks.

Äride ja kontorite töötervishoiu määrase ellurakendamine tegelike raskuste ees

Kaubandus-tööstuskoda on esinenud märgukirjaga, juhtides Sotsiaalministeeriumi tähelepanu mendele suurtele raskustele, mis, nagu müüd on selgunud, kergivad 1. aprillist k. a. kehtima hakkava äride ja kontorite töötervishoiu määrase rakendamisel. Need raskused ilmnevad peamiselt ruumide pindala, uste, läbikäikude ja treppide laius, leti ja riiulite vahekauguse kui ka temperatuuri kohta käivate nõuete rakendamisel. Esimeste nõuete rakendamise raskus on tingitud tervest reast asjaoludest: kesklinna vanades ehitustes, kuhu peamiselt on koondunud äritegevus, ei osutu tihti võimalikuks ümber- ja juureehitusi tarvilises ulatuses ette võtta; krundid on omavalitsuste ehitusmäärustes ettenähtud normide kohaselt täiel määral täies ehitatud; ümberehituste läbiviimine talvel on raskendatud jne.

Käsitelles määrase raskemaid nõudeid üksik- asjalisemalt olgu järjekorras märgitud:

1. Nõue, et tööruumes iga töötaja kohta peab olema 4 m² vaba põrandapinda, on paljudel kordadel teostamatu. Meie kontorid asuvad — nagu peagu kõikjal vanades linnades — suure enamuses linnade tsentrumeis, mis aga omakorda koosnevad üksteise külge tihedasti lükitud vanadest ehitustest täiel määral täisehitatud krundidel. Tihti ei ole võimalik juureehituse või juureüürimise teel oma kontoriruumi laiendada, samuti puuduvad soodsad võimalused täiesti uute ruumide üürimiseks. Käitise normaalne tööprotsess aga nõuab paratamatult kõikide osakondade asu- mist ühes kohas. Siin peaks juba olemasolevais ehitusis põrandapinna nõude rakendamine teostama siiski ainult igal üksikul korral kõiki te- g- l- i- k- e- v- ö- i- m- a- l- u- s- i- k- a- a- l- u- d- e- s, et ära hoida sellest äritegevusele tekkida võivaid suuri ja rahvamajanduslikult kahjulikke häireid.

Sellase nõude tingimusteta kohaldamine võiks sündida ainult pärast määrase kehtima- hakkamist uutesse ruumidesse ettevõtete asu- misel.

2. Suuri raskusi valmistav, eriti vanades ma- jades (kuid ka uutest), on nõue, et kõik trepid, läbikäigud ja ukseid (ka kõige kõrvalisemad) peavad olema vähimalt 90 sm laiad. Selle nõude rakendamine oleks mõeldav küll tulevikus ehitatavates majades, aga ka seal on küsitav, kas on küllalt põhjendatud k ö i k i d e tööruumes asu- vate uste tegemine nii laiadena. Võrdluseks olgu märgitud, et Soomes äriruumide ehitamise ja sisustamise bürood tavaliselt projekteerivad juba aastaid välisukse avad 80 sm ja sisemiste uste juures peetakse täiesti küllaldaseks 70—80 sm ukseavasid. Tervel real äridel (ka uutest maha- des, nagu selgus kontrollimisel), on välisuksed (ukseavad) tihti 80—85 sm laiused ja sisemised ukseavad veelgi kitsamad, samal ajal puudub aga võimalus nende laiendamiseks ilma kapitaalse ümberehitusega (ukse ja vaateakende vahed on uuemate ehituste juures väga paljudel kordadel minimaalsed). Ka siin peaks leitama teid ole- masolevate ehituste juures kitsamate uste (eriti sisemised) tarvitusele jätmiseks.

3. Lettide ja riiulite määrasega nõutav vahe- kaugus 90 sm teeb meie niigi väga paljudel kor- dadel kitsad ärid veelgi kitsamaks. Pealegi ei ole mingit erilist tarvet nii suure vahe jaoks. Seda tõendavad ka koja poolt teostatud kontroll- mõõtmised meie uuemates hästi sisustatud ärides, kus nimetatud vahekaugus tavaliselt kõigub 65—80 sm vahel. Ka Soome vastavad äride sisustuse nõuande bürood projekteerivad leti ja riiulite vahekauguse normaalselt uutest ärides 80 sm, kuid ka 75 sm peetakse väga paljudel kordadel küllaldaseks. Ka puudub töötervishoiu seisu-

kohalt sel nõudel oluline tähtsus. Seepärast oleks koja arvates täiesti küllaldane minimaalnõudena üles seada 70 sm.

4. Raskused kergivad ka temperatuuri hoidmisega — eriti äriruumes. Äritegevuse algul (hommikul) osutub paljudel kordadel täiesti võimatuks määruses nõutavat temperatuuri saavutada (ahjud panmakse küdema alles äriruumide avamisel — ei ole kujuteldav ka olukord, et äriomanik igal hommikul paar tundi varem ahjude kütmiseks kohal peab olema), samuti on täpne temperatuuri hoidmine äris üldse raskendatud (palju ostjaid äris — uksest käimisel valgub ruumi palju külma õhku. Hoopis on jäänud lahendamata temperatuuri küsimus osaliselt alatiselt lahti oleva äriruumes (kioskid). Samuti on sageli raskesti lahendatav ja ülearune temperatuuri hoidmine vahekaikudes.

Kaubandus-tööstuskoja arvates tuleks Sotsiaalministeeriumil selles küsimuses järelevalve ametkonnale anda eriti liberaalsed korraldused järelevalve teostamiseks.

Sotsiaalministeeriumi ülaltoodud raskusist, mis kergivad äride ja kontorite töötervishoiu määruse (RT 106—1938) ellurakendamisel, informeerides palub Kaubandus-tööstuskoda leida teid tekkiva olukorra soodsaks lahendamiseks.

Kaubandus-tööstuskoja arvates võiks osa määruse raskeimaid nõudeid (lähikäikude ja uste laius, põrandapind) leida rakendamist ainult uuel ehitatavate või vähimalt ainult nende tööruumide kohta, mis on võetud tarvitusele pärast määruse kehtimahakkamist analoogiliselt ruumide kõrguse kohta käivate nõudele (määruse § 4). Samuti oleks koja arvates otstarbekohane kaaluda osa äriruumide (väiksemad) väljajätmist määruse ruumiliste (mõtteid sisaldavate) eeskirjade alt.

Määruse mittetäitmise kohta järelduste tegemine ei tohiks Kaubandus-tööstuskoja arvates leida aset enne sügist, kuna suvisel ehitushooajal võidakse paljugi, millele järelevalveasutuste poolt juhitaks tähelepanu, ära korraldada.

Reklaami pidurdatakse otstarbetute kitsendustega

Liikudes mööda pealinna tänavaid leiab vähe sellast, mis oma kirevuse või kujuga tooks teatud vaheldust ja selles mõttes ka puhkust silmale. Ei taha siinkohal rääkida majadest ja nende fassaadidest, vaid muust. Nimelt välisreklaamist. Meil armastatakse tuua alati välismaad esekujuks ja ka siinkohal ei saa sellest mööda minna. Võtame kas või näiteks uute ehituste kaitsetarad. Millist vaheldust pakuvad need seal, kuna meil need on tavaliselt lammutatud hoonelauaotstest kokku klopsitud. Välismaal renditakse need mõnele ettevõttele välja, kes seab tarad juba oma reputatsioonihuvides korda ja kasutab neid oma reklaamiks.

Miks peab siis Tallinna üldilme olema igav? Siin ei saaks teha etteheiteid tööstureile või kaupmeestele, et meil puudub tahe oma kaupru vääriliselt reklaamida, vaid siin on takistuseks linnavalitsuse ettekirjutused. Tallinna linna ehitusosakonna poolt on välja töötatud üldnõuded reklaam- ja ärisiltide ülesseadmiseks, mis on kinnitatud linnavalitsuse poolt. Nende järgi ei ole lubatud kujutada välisreklaamidel esemeid, kaubartikleid, tööstuse protsessi jne. Erandiks võib olla firma kaubamärk, kui see kujult ning suuruselt sobib vastavale kohale.

Nõuded, et välisreklaamid, eriti valgusreklaamid, ei rikuks ehituste üldilmet, et nende kandekonstruktsioonid oleksid päeval võimalikult vähe nähtavad, on kõigiti põhjendatud. Aga tingimus, et välisreklaamid ei tohi kasutada kujutusi, kaubartikleid ega tööstuse protsessi, tundub otstarbetuna. Ei tahaks seda nagu uskudagi, kui see mitte must valgel ei seisaks. Isegi Saksamaal, kus reklaami kohta kehtivad kõige valjemad seadused, ei tunda niisugust ettekirjutust. Just need kujutused ja esemed ongi, mis annavad reklaamile tema õige sisu ja kaunistavad linna ilu oma vaheldusrikkusega.

Miks on Tallinnas asunud sellasele seisukohale, selle kohta pole saadud küllalt põhjendatud seletust. Nii vastati suusõnal ühele tubakatööstusele, kes soovis püstitada meeldivat valgusreklaami, mis kujutas suitsvat paberossi ühes margi nimetusega, keelu puhul, et eestlame olevat kirjaoskaja ja küllaltki intelligentne, temale ei olevat vaja selgituseks pilte juure.

Seepärast näemegi Tallinnas, peale üksikute kaubamärkide, ainult firmade või toodete nimetusi valgusreklaamides. Ka kirjade valikule näib olevat pandud teatud piir, sest praegu on kahe saapatööstuse vahel pooleli kohtuprotsess, kus üks on kasutanud oma valgusreklaamiks teise paten-

teeritud stiiliga tähti ja see nõuab esimese valgussildi eemaldamist.

Sama esemete kujutamise keeld on maksev teistegi välisreklaamide juures, mis on toodud põhjendusena paljude ülespanemise keeldude puhul. Ka valitseb tendents, et tahetakse lubada ainult väikese, miniatuurseid, plakateid, kuma suuri, üle 1-ruutmeetrilise pinnaga, mitte.

Linnavalitsuse otsus, et välisreklaamid ei ole lubatud kasutada esemeid ja kujutusi, kui need ei ole kaubamärgid, tuleks võtta revideerimisele. See keeld ei ole millegagi põhjendatud, Just kujutused on need, mis toovad vaheldust

linna üldilmesse ja aitavad tõsta selle ilu. Loomulikult tuleb nõuda, et kujutused ja värvid vastaksid üldisele ilumõistele ja sobiksid vastasse kohta. Kuna iga välisreklaam enne ülesseadmist peab kinnitatama linna ehitusosakonnas, siis on küllaldane järelevalve teostatud. Võiks ju näiteks moodustada segakomisjoni Tallinna linnavalitsuse, Kaubandus-tööstuskoja ja Eesti Reklaamklubi esindajaist, kes töötaksid välja uued üldnõuded ja astuksid kokku teatud keerulisil juhtumel asja otsustama. See oleks külladaseks tagatiseks, et kõigi huvid on kaitsitud ja rahuldatud.

R. W.

Kas kodumaa tekstiilkaup on kallis?

Üleriiklikku Kaupmeeste Seltside Keskkliidu Teated on avaldanud kirjutuse „Kas kodumaa tekstiilkaup on kallis“, mille kokku võttes toome alljärgnevalt:

Tihti ilmuvad ajalehtedes teoreetilised artiklid meie tekstiiltööstuse üle. Kritiseerijad aga peaksid sel puhul arvesse võtma järgmist:

Meie tekstiiltööstus eksporteeris 1936. a. Kr. 9.015.849.— ja 1937. a. Kr. 10.578.852.— eest puuvillast, linast ja džuuatriet ning lõnga.

Kui meie riidekaup oleks 30% kallim välismaa omast, nagu „Rahvaleht“ kirjutab, siis ei oleks seda muudugi mitte võimalik olnud eksporteerida.

Importeeriti meile 1937. a. valmis tekstiilkaupa kangastes:

puuvillast	Kr. 1.356.500.—
villast	„ 785.208.—
linast	„ 12.152.—
siidi, poolsiidi, kunstiidi	„ 445.560.—

Kokku: Kr. 2.599.420.—

Selle kauba hulga väljatöötamise juures sai üle tuhande välistöölise tööd.

Et meile nõnda palju importeeriti välistekstiilkaupa, see tähendab, et meie tekstiilkaupade tollid ei ole nii kõrged kui harilikult arvatakse. Mõnel kergel riidesordil, mis on tehtud igasugusest segust, vistnast (okaspuust), kunstiidist koos puuvillaga, pitsriietel, pitsriidest tikandus- ja kardimattidele on kõrge toll, kuid need ei ole sugugi tarbekaupad, vaid ainult silmakirjaks, ja sellepärast ei ole odaval tollil suurt tähtsust.

Kõrgemad tollid reguleerivad importi selleks, et ainult soliidne kaup sisse pääseks, aga mitte igasugune ajast järelejäanud välispraak-, partii- ja alla hinna dumpingkaup. Sellega on ka lihtostja kaitsitud, et ta halba kaupa ei saa ja kodumaa tööline ei jääks ilma tööta.

Tollid tekstiilkaubal on igal pool kõrged.

EESTI PUNANE RIST

Niguliste 12,
T a l l i n n.

Ambulatoorium. Telefon 431-60.
Vastuvõtt kella 10—14 ja
17—19.30-ni kõigil erialadel.

Masseerimise ja elektriraviasutus.
Telef. 429-67. Vastuvõtt
kella 8—20-ni.

Käsi- ja elektrimassaaž, diatermia,
neljarakuvann. Haapsalu tervismuda,
ühendatud elektriraviga, lühilaineravi,
K u u m a õ h u v a n n i d.

K Ö R G U S P Ä I K E.

Inglismaal oli 33½ prots. ja Ameerika Ühendriikides ligi 100 prots., sest muudu oleks Jaapan oma odava tööjõu tõttu need ja teised maad üle kuhjanud, sealjuures aga omamaa tööline ilma tööta jäänud. Ainult toorkangaste peal on odavamad tollid.

Arvesse peab ka veel võtma teist külge:

Esiteks meie külmas looduses läheb tekstiilvabriku ehitus 3 korda kallimaks maksma kui teistes maades, kus ei ole külma talve. Seal on vabriku ehitus ainult kivimüür või kivipostid ja puust plangud seinaks ja katuse asemel lihtne klaas, kütet pole neil tarvis, masinad koha peal tuuaks veoautodel vabrikusse, nende pakkimist pole vaja, võllid, rihmad, kõik tarbed, elektriosad ja valgustusvool on odavam kui meil, kuna meie külmas kliimas peavad vastavad paksud seinad, laed, katus ja küttesiseseade ja kütmise kulud olema. Masinaile, kui tellime neid Inglismaalt, tuleb 10% pakkimise eest,

prahikulu 30 kuni 40 prots. juure ja meie toll 30—40% maksa

Seeläbi on meil siin tekstiilvabrikusse 3 korda rohkem kapitali investeeritud. Sellest väär- tusest tuleb meil ka amortisatsioon, kindlustus ja kogukonnamaksud maksa. Raha laenuprotsent, vekslid diskont, pildad laenu on meil 2 korda kallimad.

Teiseks on meil tollid toormaterjali peal, nagu puuvill ja vill, lõnga peal on iseäranis ligi 100% kunstsiidi lõngal. Neid toormaterjale peab meil siin tagavaraks olema. Samuti peab tagavara olema lõngadest, masinate osadest ja muudest tarbeainetest, kuna Inglismaal ja teistes suurriikides neid iga päev koha peal saada on

Ehk keegi arvab, et meie kliimas ei maksa siis sugugi tekstiilvabrikuid ehitada, siis selle peale võiks vastata, et siis ei maksaks ka meil siin põldu harida meie kehval pinnal ja külmas looduses, kus inimesel tarvis sooje riideid, maju kütta jne.

Maksustamisküsimusi

Kas inventuurilehe alla kirjutamata jätmise võib olla põhjuseks äriraamatute tagasilükkamiseks? Vastus — jaatav.

Käesoleva asja arutanud ja prokuröri arvamise kuulutanud, Riigikohus leiab, et a.-s. X kaebus tuleb tagajärjeta jätta järgmisil põhjusil: Kaebaja tähendab õigesti, et lahendamisele kuuluv küsimus käesolevas asjas on: kas võib maksukomisjon aktsiaseltsi korralikult peetud äriraamatuid maksustamiseks kõlbmatuks tunnistada ainuüksi sel põhjusel, et inventuurileht oli jäänud selle koostamise ajal koostajate poolt alla kirjutamata ja kirjutati alla hiljem? Kaebaja ei anna sellele asjaolule, et inventuurileht oli selle koostajate poolt koostamise ajal alla kirjutamata jäänud, olulist tähtsust, lugedes seda toiminguks, mis puutub ettevõttes sisemisse asjaajamisse. Olevat tähtsusetu, kas inventuurilehed, kui äri sisemise asjaajamise dokumendid, mis koostatakse oma ametnike poolt ettevõtte jaoks, kirjutatakse koostamisel üldse alla või tehakse seda hiljem, kui aga akti sisu vastab tõeloludele ja on kooskõlas inventuuriraamatute sissekannetega. Maksuasutused aga ei loe inventuurilehti ettevõtte sisemise asjaajamise dokumentideks, mis võiks inventuuri tegemisel jääda inventuuri tegijate poolt

selle tegemise ajal alla kirjutamata, vaid kohapealseks varanduse loetlemise aktiks, mille andmed kohaloleva kaubahulga kohta peavad olema kinnitatud loetlemist toimetavate isikute poolt, ja et õigel ajal allakirjutamata inventuurileht ei ole inventuuriakt ja et kui inventuurileht on jäänud õigel ajal alla kirjutamata, siis sellest järeldub, et inventuur on vastavalt tõendamata ja seepärast ei saa äriraamatuid ka aluseks võtta puhaskasu kindlakstegemiseks. Arvesse võttes ärimaksu käsitamise instr. §§ 61 ja 55 p. 6 ettekirjutusi Riigikohus leiab, et Maksupeakomitee seisukoht käesolevas küsimuses on põhjendatud. Nimetatud paragraafidest nähtub, missuguse suure tähtsuse omavad inventuurilehed ettevõtte maksualuse puhaskasu väljaarvamisel kui tõendid kaupade, materjalide jne. ülejääkide kohta arvus ja hinnas operatsiooniaasta lõpul ja algul. Seepärast inventuurilehe koostamist ei saa lugeda ettevõtte sisemise asjaajamise toiminguks, mida ettevõtte võib oma äranägemise järgi teha ja ka tegemata jätta või koostada ja aasta hiljem koostajate poolt alla kirjutada lasta. Et inventuurileht omaks arvessevõetava ja lõpuleviidud akti tähtsuse, peab ta juba koostamisel olema alla kirju-

tatud. Sellega ei taha Riigikohus kategooriliselt öelda, et maksuasutused on õigustatud sisuliselt hindama neile esitatud tõendeid ja seepärast võivad ka õigel ajal alla kirjutamata inventuurilehti arvesse võtta, kui nad leiavad need usaldusväärsed olevat. 8.—11. veebruarini 1937. a. a.-s. X 1935. a. ärraamatute ja dokumendide revideerimisel ilmnes, et toormaterjalide, poolvalmis- ja valmissaaduste inventuurid, mis on koostatud 31. XII 1935. a., põlnud koostajate poolt alla kirjutatud, vaid kirjutati alla eeltähendatud revideerimisakti koostamise ajal. Tähendab, 31. XII 1935. a. alustatud inventuuriakt viidi lõpule, s. o. kirjutati alla, alles 1937. a. veebruaris. Käes-

oleval juhtumil maksuasutused ei ole sellaselt koostatud inventuuriaktile annud täit usaldust, lugedes inventuuri vastavalt tõendamatuks, ja maksustanud kaebajat OMS § 551 ja 553 korras, kõrvale heites ärraamatud kui puhaskasumaksu kindlaksteegemise aluse. Eeltoodut arvesse võttes Riigikohus ei saa tõsitada, et kaebaja maksustamine OMS § 551 korras oli toimunud seadusevastaselt, mispärast antud kaebus tuleb jätta rahuldamata.

Eltetoodud põhjusil Riigikohus otsustas a.-s. X kaebuse jätta tagajärjeta. (Riigikohtu adm.-osak. otsus 29. nov. 1938. a. nr. 282 — II.)

Kolla Velner 50. aastane

šokolaaditööstuse „KAVE“ kaasomanik ja juhatuse esimees Kolla Velner võib oma 50. sünnipäeval, neljapäeval, 2. märtsil, ühtlasi pühitseda oma 25-a. iseseisva tööstusliku tegevuse juubelit.

K. Velner sündis 2. märtsil 1889. a. Valgemaal Sangaste vallas taluperemehe pojana. Lõpetanud õpingu Tartu reaalkoolis, siirdus Venemaale, kus täiendas end Peterburis tehnilisel alal. Varsti aga alustas ta tegevust šokolaaditööstusega, millest kujundas elujõulise tunnustatud ettevõtte Peterburis „Esimese Pealinna Ühisuse“ nime all.

Kaotanud revolutsioonis kõik, tuli ta tagasi

kodumaale, kus koos venna Karliga 1920. a. asutas oma konstrueeritud esimeste tööstusmasinatega šokolaaditööstuse „KAVE“. Tööstus algas väikeste võimalustega, vaid paarikümne töölisega. Järjekindel tehniline täiendamine ja moodsaimate ideede rakendamine paisutab ettevõtte juba lühikese aastaterea vältel suurtööstuseks laialdase eksporttegevusega, kus praegu leiab teenistust üle 600 inimese. Käesoleva aasta nõuab juubilarit aga raskemat eneserakendamist kui kunagi varem, sest käsil on „KAVE“ tehase üleviimine uutesse avanamatesse ruumidesse, kus tööstusel on kauaoodatud võimalus maksimaalselt välja areneda.

Märkimisväärne on, et paljud K. Velner'i poolt leiutatud ja oma tööstuses rakendatud tehnilised uuendused on tarvitusele võetud mitmete Euroopa suurte šokolaaditehaste poolt ja need on osutunud väga otstarbekaiks.

Oma tööstuse rippumatust taotlede rajas K. Velner tööstuse juure eritrukikoja, mis ainulaadsena Eestis on kohandatud otseselt kompvekitehase abikäitiseks. Samuti rajas ta siirupitehase Kloodis Virumaal, et kompvekitööstuse tähtsaimat toorainet saada esimestest kätest, olles ühtlasi selle tehniliseks direktoriks.

Oma otsese tegevuse kõrval on K. Velner juba kaua aega ka koop.-üh. „Raku“ hõberebaste-kasvanduse juhatuse esimees.

Kõige selle juures on aga K. Velner ka aega leidnud seltskondlikeks tegevuseks, olles liikmeks palljude organisatsioonides.

Õnnitleme juubilari tema tähtpäeva puhul ja soovime veel kauaks raugematut töötahet.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Osavõtt Leipzigi messist kasvab Eestis

Tuleval kevadel oodatakse ka Eesti väljapanekut Leipzigiis

Leipzigi kevadmäss, mis avatakse 5. märtsil ning kestab osalt 10. märtsini ja 12. märtsini, tõmbab Eestis järjest rohkem tähelepanu enesele. Seda näitab just messile sõitjate arvu kasv Eestist. 1933. a. kevadel võttis Leipzigi messist osa 36 külastajat Eestist, möödunud kevadel oli see arv tõusnud juba 223 inimeseni ja tänavau sõidab Eestist Leipzigi umbes 300 külastajat. Nii näitab see, et Leipzigi messi populaarsus Eesti äri- meeste hulgas on mõne aastaga tõusnud mitmekordseks.

Ka on seda populaarsust tunnustanud vastavad ametlikud instantsid, kust kuuldavasti on antud lubadus, et järgneval kevadel ka Eesti võtab Leipzigi messist osa oma väljapanekute koguga. Sel aastal on ainsa Eesti väljapanekuna Leipzigi messil kogu tekstiilsaaduste proove, mis on pandud välja vastava rahvusvahelise ühingu raamid.

Välismaadest võtab käesoleval aastal Leipzigi messist esmakordselt osa meie naaber Läti oma eraldi väljapanekuga. Selle kõrval muudugi suur hulk välismaid, nagu Alžeeria, Belgia, Brasiilia, Bulgaaria, Tšehlon, Greeka, Itaalia, Jaapan, Jugoslaavia, Madeira ja Holland oma asumaadega. Need riigid panevad välja eriväljapanekud. Mustermessi osas esinevad arvukate väljapanekutega Daami, Prantsuse, Inglise, Rootsi, Tšehho-Slovakkia ja Ungari firmad. Ka on ehitusmessi osas palju välisfirmasid näitusele oodata.

Leipzigi messi ulatus on väga suur. Mustermess on kesklinnas asuvas 23 suures hallis, ehitusmess on jälle Rahvastelahingu mälestussamba juures asuval platsil 20 hallis. Kokku oodatakse messile 9800 väljapanijat firmat; enamused neist firmadest on muudugi Saksa tööstuse esindajad. Sel aastal esmakordselt on ka endine Austria ja Sudeedimaa Saksa väljapanekute hulgas.

Messile sõit on tehtud odavamaks suurte soodustuste kaudu. Nii maksab hinnaalandusega pilet Tallinnast Leipzigi ja tagasi raudteel 2. klassis 118 krooni ja 3. klassis 80 krooni.

Soomes ja Skandinaavias levinud raamatupidamise süsteem

Soomes ja Skandinaavias väga ulatuseliselt levinud raamatupidamise süsteem VISCARD-

AGRIPPA nähtava kartoteekraamatu kujul on viimasel ajal ka Eestis tarvitusele võetud.

See süsteem on käsituselt lihtne, tööjõudu kokkuhoidev ja tilavaatlik.

Töötamist lihtsustab VISCARDI juures patenteeritud kaante mehhanism, mis võimaldab kaarte automaatselt vahetada või üle viia, samuti võimaldab mehhanism ka mugava kirjutusasendi, nii et kirjutuspind jääb täiesti tasaseks. Kuna harilikesse kontoriraamatuisse raamatu keskkohale on raske sissekandeid teha, on siin see pahe täiesti kõrvaldatud.

Ka raamatute hoidmises on tarvitusele võetud eriline käsitusviis, mis suurel määral tööjõudu kokku hoiab. Nimelt asetsevad raamatud VISCARD-hoidjas seljaga allapoole, omades seljal tõmberööpad, mida mööda raamatu kiiresti ja kerge vaevaga võib välja tõmmata ja otsekohe avada ning pärast tarvitamist tagasi lükata. Varem asetati kontoriraamatud selg väljapoole, tarvitamisel kulus enne palju aega kui see välja tõsteti, ümber pöördi ja alles siis oli võimalik avada. See toiming oli suuremate raamatute juures isegi väsitav.

Ülevaatlikkus on saavutatud seega, et kaardid on korraldatud nii, et iga kaardi pealkirjade osa (umbes 1 sm) ees- ja tagaküljel on jäetud nähtavaks. Seega mahub neid leheküljele 35 tükki ja raamatusse 1500—2000. Siis jääb veel võimalus asetada kahe kaardi rea vahele vahelehti järjekorra või tähestiku näitajaga.

Rootsis häid võimalusi telliskivide müügiks

Rootsis häid võimalusi telliskivide müügiks.

Rootsist saabunud teatel on praegu Rootsi turul puudus telliskividest ja seetõttu ollakse huvitatud impordist. Eestist telliskivide ostust on huvitatud järgmised firmad:

1. C. Tullander, Odengatan 38, Stockholm;
2. Ernst Fuhr, Sturmansgatan 19, Stockholm;
3. Laggberg, Erik Sigfrid, Strandvägen 57, Stockholm;
4. Sparre & Gran, Jakobsbergsgatan 19, Stockholm.

Aride register

Jaauarikuu teisel poolel

Registreeritud uued firmad:

(Järg.)

83. A. Treve, Tartu, Võidu 13, veoäri autoga, ärip. Arnold Treve.
84. L. Triik ja M. Holland, Tallinn, Narva mnt. 23, puuvilja- ja maiustustekauplus; täisühing, täisosanikud Marie Holland ja Ludwig Triik, ühingu osakapital Kr. 1.000.—
85. V. Tõlk, Vastse-Kuuste v., Lootvina k., segakauplus, ärip. Voldemar Tõlk.
86. N. Udupere, Kiviõli, Vabadusepuiestee, leivatööstus (enne Püssi v.) ja toiduainetekauplus, ärip. Natalie Udupere.
87. J. Umal, Tallinn, Kalevi 28, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Julius Umal.
88. Herbert Uus, Albu v., Aravete, autoveoäri.
89. O. Viidik, Tõrva, Valga 13, segakauplus, ärip. Otto Viidik.
90. Helgi Vilur, Pärnumaa, Tootsi briketitööstuse juures, segakauplus.
91. V. Öispuu, Keila, Jaama 1, lihakauplus, ärip. Valve Öispuu.
92. Kustav Ärmann, Tartu, Kuperjanovi 13, liha- ja vorstikauplus.
93. Oskar Zürcher, Peningi v., Perila as., juustutööstus.
12. A/S. „Kaubamaja Estika“, Tallinn, S.-Karja 20/8, asjaajajaks-direktoriks valitud senine prokurist Tõnis Muru.
13. Filmitööstuse ja kaubanduse aktsiaselts „Estofilm“, Tallinn, Vabadusepl. 7, põhikiri muudetud (RTL 96—1938).
14. Elisabeth Grünbladt avanud Nõmmel, Pärnu mnt. 94, kellasepaäri juures kellasepatöökoja firma all „E. Grünbladt“.
15. Hugo Heivel'i perekonnanimeks „Heinvee“ ning tema, Türil, Viljandi 3, asuva segakaupluse firmaks „Hugo Heinvee“.
16. Kaubandus-kontor „Vasa“ Hellmuth Hoehne, Tallinn, Vene 8, äripidaja Hellmuth Hoehne vastu võetud Eesti Vabar. riik-kondsusse.
17. Vsevolod Hvalõnski lõpetanud Viljandis, Kauba 11, toiduainetekaupluse pidamise ning avanud Tallinnas, Terase 7, lihakaupluse firma all „V. Hvalõnski“.
18. Kaarel Indre lõpetas Keilas, Jaama 1, lihakaupluse ning peab edasi Keilas, Rae-kojapl. 3, lihakauplust ja vorstitööstus firma all „K. Indre“.
19. Elektrokeemia-tööstus „Urania“ H. Johanson, Tallinn, Aiavilja 3, äriala täiendatud elektri isoleeritud ja haljasvaskjuhtmete valmistamisega ja paberi immutamise-ga kompress ja õhukindlaks pakkimise vahendiks.

Registreeritud muudatused:

1. Erna Aavisto avanud oma kübaraäri juures Tallinn, Tartu mnt. 1 kübaratööstuse firma all „E. Aavisto“.
2. Karl Abelovi ees- ja perekonnanimeks Kaarel Aabloo ning tema Jõgevas, Rakvere 2—9 asuva saapakaupluse firmaks „K. Aabloo“.
3. H. Aldfeldt & Ko on avanud toiduainetekaupluse Kuressaares, Lossi 1, pagari-kondiitriäri Suur-Sadama 1 peab edasi.
4. Mihkel Agiro toiduainete- ja piimakaupluse asukohaks Tartu, Tähe 119 (enne Aia 17).
5. Ervin Aimse segakaupluse asukohaks Viru-Roela (enne Väike-Maarja).
6. Madis Alev'i rätsepatööstuse asukohaks Tallinn, Pikk 3 (enne Pikk 5).
7. August Amon'i Tartus, Soola 14, asuva ettevõtte ärialsaks „trikoo pesu õmblemise töötuba“ endise „trikoo pesu müügi“ asemel.
8. Liidia Arvisto jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Imanta 13, juuksetööstuse firma all „Liidia Arvisto“.
9. Paul Bruns jätkab äritegevust, avades Jõhvis, Turupl. 3, trükikoja firma all: „Vikerkaar“ Paul Bruns.
10. Tõnis Busch'i toiduainete- ja piimakaupluse asukohaks Tartu, Filosoofi 8 (enne Raekoja 5).
11. Metsatööstuse A/S. Eesti Saeveskid, Tallinn, Kreutzvaldi 13, maksujõuetuks tunnistatud varanduse vanutatud hooldajateks määratud vandeadv. Peeter Ruubel ja Ado Anderkopp.
20. Amalie Jugari pudukaupluse asukohaks Tallinn, Toom-Kuninga 28 (enne Kopli 18).
21. Klaasi- ja Metsatööstuse aktsiaselts „Järvakandi Tehased“, Tallinn, Pärnu mnt. 10, põhikiri muudetud (RTL 51—1938).
22. Kaubandusühing „Traktor“ dipl. ins. M. Kalguts & Ko, asukohaks Tallinn, Kaarli pst. 9—1 (enne Valli 10), leping muudetud, prokuura antud Boris Tamberg'ile.
23. Berta Karo toiduainetekaupluse asukohaks Valga, Poska 34 (enne Petseri 8).
24. Eduard Kartuse Tallinnas, Aptcegi 1 ja Tartus, Rüütli 11 asuva riiete pressimise ja puhastamise ettevõtte firmaks: „Hoff-Man'i meetod“ E. Kartus.
25. August Karu lõpetanud Tallinnas, Kappeli 8, lihakaupluse ning avanud Nõmmel, Pärnu mnt. 129 liha- ja vorstikaupluse ja vorstitööstuse firma all „A. Karu“.
26. Keemiatööstuse aktsiaselts „Kemaks“ Tartu, Näituse 27, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 150.000-ni.
27. Aktsiaselts Eesti Kunstsarve Tehased O. Kerson & Ko, Tallinn, Tulika 7, põhikiri muudetud (RTL 50—1938).
28. Elisabet Kesvatera toiduainetekaupluse asukohaks Valga, Andrese 12 (enne Pikk 29).
29. Johann Kikas lõpetanud pakk-kastitööstuse Tallinn, Vilmsi 52, ning avanud samas lumivärvate- ja pakk-kastidetööstuse firma all „J. Kikas“.
30. Aleksander Kivi avanud jalanõudetööstuse Haapsalu, Kalda 1, ja peab edasi saapakauplust Haapsalus, Karja 18, firma all „Aleks. Kivi“.

31. Surnud Varvara Klaasman'n'i pärijaks kinnitatud lesk Edgar Klaasman, kes jätkab Tallinnas, Viru 24, valmisriieteäri ja töökoja pidamist ainuisikliku äripidajana firma all Valmisriieteäri ja naisriietetöökoda „Mare“ E. Klaasman.
32. Anna Klein jätkab äritegevust, avades Veriora vallas segakaupluse firma all „Anna Klein“.
33. Heinrich Kliit jätkab äritegevust, avades Nõmmel, Hõimu 22, leivatööstuse firma all „Heinrich Kliit“.
34. Franz Klonovsky, isiklik agent kinnisvarade ja kruntide ostu-müügi vahetalitajana, asukohaks Tallinn, Dunkri 3—2 (enne Harju 37—2).
35. K.-M. Jüri Kodres avanud Tallinnas, Dunkri 16, nahatöökoda.
36. Aktsiaselts Paberivabrik „Koil“, Tallinn, Viru 9, prokuristi Martin Barun'i volitused kustunud.
37. Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osahisus, Tallinn, Pikk 68, põhikiri muudetud (RTL 54—1938).
38. Voldemar Krith'i perekonnanimeks „Kallastu“ ning tema Tallinnas, Kuu 4 (enne K.-Ameerika 8) asuva jalanõudetööstuse firmaks „Vold. Kallastu“.
39. Hans Kuusman'n jätkab äritegevust, avades Tallinn, Alevi 9, põletispuudeäri firma all „Hans Kuusman'n“.
40. Gunnar Lakson'i perekonnanimeks „Laiksoo“ ning tema Tallinnas, Herne 14, asuva tööstuse firmaks: Karastavate jookide tööstus „Tervis“ G. Laiksoo.
41. Voldemar Lepperki toiduainete- ja piimakaupluse asukohaks Tallinn, Endla 41 (enne S.-Ameerika 24).
42. „S. Lerman“, Tallinn, Tartu mnt. 4-a, mütsi- ja lasteriietekauplus; surnud Salomon (Schloma) Lerman'i pärijad pärimisõigustesse kinnitatud ettevõtte tegevust jätkab endise firma all ainuisikliku äripidajana lesk Ite Lerman.
43. Karl Loiki väliskaubanduskontori asukohaks Tallinn, Vene 1—15-a (enne S.-Karkja 19).
44. Karl Madisson avanud Pärnus, Aida 3, autode ja nende osade müügi ja peab edasi masinateparandus- ja -ehitustööstust firma all „John Madisson“.
45. Marie Malin lõpetanud pudukaupluse Tartus, Puuturul 1; peab edasi pesu- ja pudukauplust Tartus, Suurturg 13.
46. Juhan Marana lõpetanud Rakveres, Pikk 7, mööblikaupluse ja avanud Tallinnas, Uus-Kalamaja 28, toiduainetekaupluse firma all „J. Marana“.
47. Koidula Masing jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pärnu mnt. 33, pudukaupluse firma all „Koidula Masing“.
48. Elise Merikuld (end nimi Mauer) lõpetanud Tallinnas, Kasarmu 6, toiduainetekaupluse ühes õllemüügiga ja avanud Nõmmel, Jannseni 37, lihakaupluse firma all „E. Merikuld“.
49. Laevasõidu aktsiaselts „Merilaid & Ko“, Tallinn, Aia 5-a—1, põhikiri muudetud (RTL 58—1938).
50. Kaubandus-tööstus aktsiaselts „Mobile“, Tallinn, Pärnu mnt. 24, põhikiri muudetud (RTL 40—1938).
51. Hans Muggu, kes pidas Tartus, Raekoja 101, lina ja vilja ostu-müügiäri, koloniaalkauplust, kohvi- ja siguritööstust, surnud, pärandustomp maksujõuetuks tunnustatud, varanduse vann. hooldajaks määratud vandeadv. August Sõrra.
52. Kaubandusühing dr. Hj. Mäe & Ko, Tallinn, Vene 1—18, täisühingusse täisosanikuna juure tulnud Karl Podratsik, leping muudetud, ühingu osakapitaliks Kr. 5.000.—, ettevõtte ärialaks: välisfirmade esindus, agentuuräri ja speditsoon.
53. Carl Müller Textil Agentur, asukohaks Tallinn, Tõnismägi 3—11 (enne Viru 4—3).
54. Erich Müller'i tekstiilkauba j. t. esinduse asukohaks Tallinn, Pärnu mnt. 28—14 (enne S.-Kloostri 18—2).
55. Tamsalu saeveski E. Neito ja L. Ring, Nõmküla v., Tamsalu, leping muudetud, täisühingu osakapital suurendatud Kr. 2.400-ni.
56. Jakob Nižnikov'i Tallinnas, Pärnu mnt. 15, asetseva ettevõtte ärialaks kaubanduskontor koloniaalkaupade ja maitseainete alal ja firmaks „Kaubanduskontor Jakob Nižnikov“.
57. Osühing Noor-Eesti Kirjastus, Tartu, Gustav-Adolfi 8—3, põhikiri muudetud (RTL 70—1938), põhikapital suurendatud Kr. 60.000-ni.

Raadiokuulamine odavamaks!

Lasksime turule

uut-tüüpi anoodpatarei 120 volti

hinnaga Kr. **7.50**

Meie garantii: patarei mahtuvus on üle 1,8 ampertunni (kasutades patareid 4 tundi päevas, kusjuures voolu tugevus ei tohi ületada 5 milliamprit)

Müügil ETK kaudu kõigis ühiskauplustes üle maa

ELEKTROKEEMIA-TOOSTUS

„URANIA“

Tallinn, Aiavilja 3, tel. 303-40

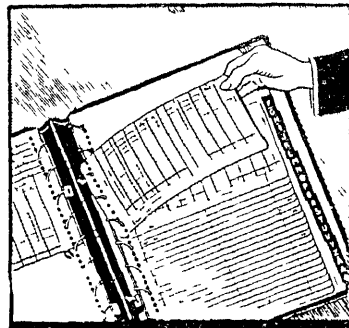
58. Harald Noormetsa riide- ja pudukaupluse asukohaks Tapa, Pikk 14 (enne Suurturg 1).
59. Oswald Norman lõpetanud lihakaupluse pidamise Tallinnas, Prii 12; lihakauplust Girgensoni 32, peab edasi.
60. Emmeline-Ernestine Nurk jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Viljandi 24, toiduainetekaupluse firma all „E. Nurk“.
61. Felix Pahl & Ko, Tallinn, Dunkri 4, agentuuräri; surma läbi lahkunud täisosaniku Felix Pahl'i asemele täisühingusse täisosanikuna astunud Hildegard Pahl.
62. Friedrich Paju jätkab äritegevust, avades Põltsamaal, Jõgeva mnt. 39, toiduainetekaupluse firma all „Friedrich Paju“.
63. Martin Pivnik jätkab äritegevust, avades Nõmmel, Pärnu mnt. 165, põllusaaduste ostu-müügiäri firma all „M. Pivnik“.
64. Luise Poolgas jätkab äritegevust, avades Nõmmel, Pärnu mnt. 75, lihakaupluse firma all „Luise Poolgas“.
65. Martin Pops jätkab äritegevust, avades Abja v., Paluojaal, Pärnu tee 11, liha- ja vorstikaupluse firma all „Martin Pops“.
66. Eesti Kummitööstuse osahühisus „Põhjala“ Tallinn, Pikk 33, põhikiri muudetud, põhikapitaliks Kr. 250.000.—, uueks nimeks on Tööstuse aktsiaselts „Põhjala“.
67. Endel Raidma jätkab äritegevust, avades Viljandis, Tallinna 55, toiduainetekaupluse firma all „E. Raidma“.
68. Aktsiaselts „Regina“ Tallinn, Tartu mnt. 45, maksujõuetuks tunnistatud, varanduse vanutatud hooldajaks määratud vandeadv. Aleksander Buldas.
69. Gustav Riismann lõpetanud Rakveres, Turukaubamajas koloniaal- ja majapidamistarvetekaupluse; peab edasi Rakveres, Laada 9, segakauplust firma all: „G. Riismann“.
70. Tallinna piiritusevabrikantide ühisus Rosen ja Ko, Tallinn, Merepuiestee 15; prokurist Roul Wechterstein surma läbi lahkunud.
71. Aktsiaselts Rumberg, Tuberg & Ko, Tallinn, Suur-Kloostri 22/18 põhikiri muudetud (RTL 49 — 1938).
72. Gustav Rõnk'i pruugitud mööbli kaupluse asukohaks Tallinn, Tartu mnt. 19 (enne Tartu mnt. 23).
73. Kaubanduslik Osahing Riieturite Ühiskaubamaja „R. Ü. K.“, Tallinn, S.-Karja 19, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 150.000.—ni.
74. Alfred Rüü avanud oma toiduainetekaupluse juures, Kurna v. Liival, õlemüügi.
75. B. Sabsay & Ko Eesti Tööstus- ja Kaubandus-agentuuride Büroo, Tallinn, S.-Karja 16, leping muudetud, täisosanikuna juure tulnud Ferdinand Tammets, firmaks jääb „B. Sabsay & Ko“.
76. Saku Õlletehase A.-S. Tallinn, S.-Kloostri 10/12, põhikiri muudetud (RTL 41 — 1938).
77. Aleksander Šesterkin (Schestjorkin) peab Tartus, Tähe 72, puutööstust firma all „A. Šesterkin“.
78. Benjamin Špungen (Spungin) lõpetanud kummitööstuse Tartus, Narva t. 32, ja avanud Tallinnas, Müürivahe 7, elektritarvete-
- jalgrataste- ja raadioäri firma all: „Elektri-Raadio äri „Eera“ B. Špungen“.
79. „Juhan Sepp, Elvas, rohu- ja värvikauplus, riidevärvitööstus; ärip. Juhan Sepp surnud, pärandustombu hooldajaks määratud Lisette Sepp.
80. Andres Siitam lõpetanud Sauga v. jahuveski pidamise ja avanud Tori-Jõesuus jahuveski firma all „Andres Siitam“.
81. Leib Spungin jätkab äritegevust ainuisikliku äripidajana, avades Tartus, Narva 57, plekisepatööstuse firma all „Leib Spungin“; firma prokuristik on Selda Spungin.
82. Roosa Straži perekonnanimeks „Teitmann“ ning tema Võrus, Jüri 14, asetseva pudukaupluse firmaks „Roosa Teitmann“.
83. Armin Tallika avanud Rakveres, Tallinna 27, sadulsepatöödekaupluse; sadulsepatöökoda asub endiselt Rakveres, Vaksali 10.
84. A.-S. Tallinna Aktsia Pank, Tallinn, Merepuiestee 15, juhatarest surma läbi lahkunud juhatase liige Roul Vesterstein, kelle asemele astunud juhatarese Claus Rosen.
85. Peeter Tamme pagariäri asukohaks Kilingi-Nõmme, Pärnu 45 (enne Abja v., Paluoja).
86. A.-S. Tartu Pärmi vabrik, Tartu, põhikiri muudetud (RTL. 100—1938).
87. Jenny Taube jätkab äritegevust, avades Tartus, Riia 10, pagariäri firma all „J. Taube“.
88. Anna Tepper'i pudukaupluse asukohaks Holstre v., Jaama talu maa peal (enne Aidu vald).
89. Peeter Tshernovitsky perekonnanimeks „Tael“; toiduainetekaupluse Haimre vallas lõpetanud ning avanud Tallinnas, Kauba 28, toiduainetekaupluse firma all „P. Tael“.
90. Põletispuudekauplus „Küttejõud“ H. Tšopukovi asukohaks Tallinn, Liivalaia 73 (s. o. end. S.-Juhkentali 11); põletispuudekaupluse Tallinn, Imanta 33, lõpetanud.
91. Johanna Turka'i perekonnanimeks „Lätlane“, ning tema Võru vallas, Loosu k. asetseva segakaupluse firmaks: Talurahva kauplus „Talu“ J. Lätlane“.
92. Karl Tuul lõpetanud pruugitud asjade kaupluse Tartus, Kalatarg 8, ja avanud Sootaga vallas, Lähte külas, segakaupluse firma all „Karl Tuul“.
93. Tõstamaa Tööstusühisus, Tõstamaa vallas, asunud likvideerimisele, likvideerimiskomisjoni moodustab juhatus koosseisus Villem Toots, Juta Toots ja Vellamo Nuudi.
94. Aleksander Valdman lõpetanud Haapsalus, Karja 1, asunud pagariäri; kondiitri-, pagariäri ja -tööstust Haapsalu, Karja 18, peab edasi.
95. H. O. Valdman, Tallinn, Raekoja 16, koloniaalkauplus täiendatud välismaa veinide ja konjaki müügiaga.
96. Otto Valk jätkab Albu vallas, Kurisoo as. jahuveski pidamist firma all „Otto Valk“.
97. Mart Vallas lõpetanud segakaupluse Püsi vallas ja avanud Rakke vallas, Rakke alevikus segakaupluse firma all „M. Vallas“.

98. Kaubanduskontor Valmet & Ko, Tallinn, Roosikrantsi 16, täisuhingust täisosanik Rudolf Valmet lahkunud, täisosanikuna juure tulnud Johann Tallo, uhingu leping muudetud.
99. Julius Veidebach jätkab äritegevust, avades Mustvees, Jaama 2, raadio- ja muusikariistadekaupluse firma all „Julius Veidebach“.
100. Eesti Esinduskontor G. ja V. Vilhelmsen ja K. Sikk, Tallinn, Pärnu mnt. 40—7, täisuhingust täisosanik Karl Sikk lahkunud, leping muudetud, firmaks jääb: Eesti Esinduskontor G. & V. Vilhelmsen.
101. Osvald Virve jätkab äritegevust, avades Võrus, uues linnaosas, liha- ja vorstikaupluse firma all „Osvald Virve“.
102. Aktsiaselts Volta Tehased, Tallinn, Soo 27, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 600.000.—
103. Ferdinand Vunder jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Liivalaia 90, lihakaupluse firma all „Ferdinand Vunder“.

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Alma Aben, Jõgeva, Turu 7, segakauplus.
2. J. Aru, Abja v., Paluoja alevik, toiduainetekauplus.
3. Kaubanduskontor „Universo“ Juda Baskin, Pärnu, Martna 10.
4. I. Baugas, Taali v., auto-veoäri.
5. Herbert Blumenthal, Tartu Alumiiniumivabrik „Tav“, Tartu, Võru 50/52.
6. Agnes Bock, Erra v., Kiviõli, pudukauplus.
7. Nikolai Bockfeldt, Tallinn, Maneesi 7—6, isiklik agent.
8. Karl Bruun, Tallinnas, Paldiski mnt. 46, kaerahelbetööstus.
9. Verner Busch, Anna v., Oja k., segakauplus.
10. Anna Ennist, Kilingi-Nõmme, Pärnu 45, segakauplus.
11. Goldberg, Tartu, Võidu 6, parfümeerija ja kummiasjadekauplus.
12. A. Gross, Viljandi, Lossi 26, kirjutusmaterjali- ja raamatukauplus.
13. Aleksander Grünvaldt, Voka v., Päite as., tuuleveski.
14. Johannes Heidmets, Albu v., jahuveski.
15. Eesti Inkasso Buroo F. Hippus, Tallinn, Lai 34—4.
16. Kaubandusühing „Farmanil“ K. Ilja ja Ko, Tallinn, Pikk 41, import-eksport.
17. Jakob Ilves, Tartu, Kuperjanovi 13, liha- ja vorstikauplus.
18. Johannes Ilves, Tartu, Narva 88, toiduainete-, piima- ja õllekauplus.
19. A. Indre, Keila, Jaama t. 1, lihakauplus.
20. Jüri Ivask, Vääna v., koloniaalkauplus.
21. Joh. Janttra, Tartu, Tähe 65, pudu- ja kirjutusmaterjaliäri.
22. M. Juurik, Tallinn, Kopli 8, puuvilja- ja maiustustekauplus.
23. A. Kapmann, Tallinn, Heeringa 22, toiduainetekauplus.
24. Gerda Karjatse, Tallinn, Imanta 13, juuksetööstus.
25. Harda Kaumann, Tallinn, Aia 5, juuksetööstus.

MOODSAMAIK NÄHTAV-KARTOTEEKE VISCARD-AGRIPPA

Mahutab kuni 1500 kaartit ühte raamatusse.
Viscard on otstarbekohane, ülevaatlik ja odav!
Nõudke ostukohustusest demonstreerimist!

AINUESINDUS:

O.Ü. SYSTEMA

TALLINN, LAI 9.

TEL. 430-09.

26. Peeter Keegla, Tallinn, Liivalaia 3, puude müük ja metsatööstus.
27. Kunstsarve ümbertöötamine „Aldne“ Kelt & Kaplan, Tallinn, Endla 52.
28. A. Kolbak, Viljandi, Vaksali 15, toiduainetekauplus.
29. Mihkel Koppel, Mustvee, Jaama 2, segakauplus.
30. O. Kurik, Tartu, Väike-Kaar 12, toiduainete- ja piimakauplus.
31. R. Lamp, Tallinn, Müürivahe 36, piimakauplus.
32. Anete Lepik, Türi, Viljandi 14, einelaud.
33. Jaak Lepik, Tallinn, Lembitu 24, toiduainetekauplus.
34. M. Liiva, Tallinn, Luise 25, toiduainete-kauplus.
35. Johan Lina jahu- ja saeveski, Märjamaa v., Märjamaa alevik.
36. Elisabeth Lundmann, Tallinn, Lembitu 24, toiduainetekauplus.
37. H. Luts, Viljandi sae- ja jahuveski, Viljandi, Mulgi 5, ja metsatööstused Suure-Kõpus ja Aimblas.
38. Nahatööstus „Estla“ R. Mager, Tallinn, Volta 3.
39. Karl Mandel, Tallinn, Sauna 1, elektrimehaanikatöökoda.
40. M. Manoim, Tallinn, Gonsiori 15, puuhoov.

41. J. M. Maslinaski, Tallinn, Liivalaia 85, puuhoov.
42. Karoline Mednis, Valga, Vabaduse 45, söögimaja.
43. Eesti Värivabrik „Star“ R. Meiertal & Ko, Tallinn, Uus-Sadama 10.
44. H. Mägi, Tartu, Aia 11, lukusepa- ja mehaanikatöökoda.
45. Juuli Nurmeberg, Tallinn, S.-Tartu 6, leivatööstus.
46. Artur Oksenberg, Tallinn, S.-Karja 17, koloniaalkauplus ühes veinimüügiga.
47. Jaan Paidre, Petseri, Kaubarida 12, jalanoudekauplus.
48. Anna Paju, Põltsamaa, Jõgeva mnt. 37, toiduainetekauplus.
49. S. Pentschalsky, Tallinn, Kappeli 14, toornahkadekauplus.
50. Riide- ja pudukauplus F. E. Pisarev, Tallinn, Tartu mnt. 1.
51. Bekkeri saun, Plisnik, Tallinn, Bekkeri as. 47.
52. Aline Poots, Pärnu, Rääma 80, toiduainetekauplus.
53. M. Pops ja P. Likmann, täisühing, Abja v., Paluoja alevik, vorstitööstus, liha- ja vorstikauplus.
54. Veoäri „Auto“ Ida Post, Tallinn, Siimoni 1.
55. Peeter Raidur, Petseri, Riia 14, toiduainetekauplus.
56. Karl Rammulus, Tartu, Soola 24, toiduainetekauplus.
57. Jaan Riis, Kihelkonna v., Pidula as., segakauplus.
58. Maja- ja kirjutustarbed, mänguasjad, S. ja R. Roots, Tallinn, Endla 40.
59. Arnold Roth, Pärnu, Vilmsi 25 (enne Sindi, Raudtee 1), toiduainetekauplus.
60. Riidekauplus Aliide Ruus, Paide, Pikk 2.
61. Helmi Saar, Tallinn, Toom-Kuninga 26, toiduainetekauplus.
62. Eliise Sagur, Keila v., Keila-Joa, toiduainetekauplus.
63. „Toila apteek“ Mag. P. Schiffer, Voka vald.
64. Antonie Schinmann, Valga, Köie 1, pruugitud muusikariistade äri.
65. Adele Semjonov, Kuressaare, Pruuli 8, võõrastemaja.
66. Udo Silvere ja Otu Kold, kohvik „Ko-Ko-Ko“, Tartu, Gustav-Adolfi 5.
67. L. Spungin ja Pojad, Tartu, Narva 57, plekisepatööstus.
68. „Esinuskeskus“ Osvald Steinbach & Nikolai Baškirov, Tallinn, V.-Karja 9—23.
69. A. Steinberg, Tallinn, Raua 62—5, kingsepatöötuba.
70. J. Stiim, Vastsemõisa v., jalgrataste ja raadioaparaatide müük.
71. Vassili Subkov, Mehaaniline puutööstus „Kalev“, Tartu, Tähe 72.
72. Hans Tamm, Kilingi-Nõmme, Pärnu t. 53, jahu- ja viljakauplus.
73. Rudolf Tammi, Haapsalu, Tallinn, Kalevi 28, toiduainetekauplus.
74. Keemiatööstus Tennyson, Tallinn, Madara 2.
75. Metsäri H. Teras, Tallinn, U.-Sadama 7.
76. Hans Toater, Tallinn, Öle 12 (enne Veenrenni 17), soolakala- ja juurviljakauplus.
77. Hans Traksmaa, Tallinn, Graniidi 8-a—14, petrooleumimüük autolt.
78. Oskar Urmela, Tapa, Pikk 45, toiduainetekauplus.
79. Voldemar Vaikla, Tallinn, Uus-Kalamaja 28, toiduainetekauplus.
80. V. Veesaar, Mäksa v., agent jalgratta ja raadio alal.
81. Alma Veldemann, Tallinn, Tondi 30, toiduainetekauplus.
82. J. Vergi ja Ko, Rakvere, Rohuaia 2, puutööstus.
83. Eduard Viin, Tallinn, Pärnu mnt. 99, söögisaal.
84. Jüri Viiras, Türi, Jaama 7, riide- ja koloniaalkauplus.
85. Johann Vinnal, Vana-Tänassilma apteek, Vana-Tänassilma v.

Äride register veebruarikuu esimesel poolel.

Registreeritud uued firmad:

1. A. Adfeldt, Nõmme, Tähe 31, toiduainetekauplus, ärip. Aline Adfeldt, end. perek. nimi Aak.
2. Paul M. Freiberg, Tallinn, Koidula 11—3 (enne Kentmanni 19—1), agentuuräri (kohv, kohvimasinad j. t.), ärip. Paul-Michael Freiberg.
3. Kaubanduskontor „Ara“ R. Goldberg, Tallinn, Tartu 81—2, kaubanduskontor (pudukaubad), ärip. Rafael Goldberg.
4. Puuhoov B. Haiba, Tallinn, Katusepapi 26, põletispuude müük, ärip. Bernhard Villemipg. Haiba.
5. Joosep Hallaste, Keila, Raekoja pl. 4, jalgrataste-, raadioaparaatide-, nende osade j. t. kauplus.
6. E. Heidemann, Anija v., Kehra, liha-kauplus, ärip. Emilie Heidemann.
7. Adolf Helemäe, Pärnu, Poska 24, toiduainetekauplus.
8. Hans Ispert, Tõrva, Välja 16, vilditööstus.
9. V. Jallai, Laanemetsa v., Laanemetsa jama juures, talurahvatarvetekauplus, ärip. Valentina Jallai.
10. Alma Juhans, Tallinn, Müürivahe 36, söögimaja.
11. G. Karine, Tartu, Tamme pst. 11, naisrõiva- ja pesuõmblemisetöökoda, ärip. Gerta Karine.
12. E. Karing, Paide, Turg 15, liha- ja vorstikauplus ja Turg 18 vorstitööstus, ärip. Edmund Kauring.
13. J. Karolin, Haapsalu, Karja 13, kelladekauplus, ärip. Jakob Karolin.
14. Herman Kittus, Tartu, Kesk 13, toiduainetekauplus.
15. Ari „Elektrik“ Sonja Kolben, Tallinn, Pärnu mnt. 19, majapidamisetarvete- ja kingitusteäri.
16. Johannes Kritt, Paide, Pärnu 3, plekisepatööstus.
17. „Grand-Hotell“ Adele Kuk, Viljandi, Laidoneri pl. 8., hotell.

18. Joh. Kull, Pärnu, Roheline 12, nõõritööstus, ärip. Johan Kull.
19. Kirjastus-osaühing „Kultuurkoondis“ Tallinn, Pärnu m. 10, kirjastamine; juhatase liikmed Paul Kogermann, August Jürima, Henrik Visnapuu, Artur Keller, Juhan Vasar, Viktor Päts ja August Siirak; põhikapital Kr. 10.000.—.
20. A. Kurik, Viljandi, Lossi 26, pudukauplus, ärip. Arnold Kurik.
21. Ed. Küün, Tallinn, Vene 16, raamatukõitmise- ja lineerimistööstus, ärip. Eduard-August Küün.
22. Alide Lage, Tallinn, Tartu mnt. 47, daamide kübarate äri.
23. O. Laurits, Tartu, Forseeleuse 1, aiandus, ärip. Oskar Laurits.
24. Söögisaal „Koit“ O. Lepik, Valga, Vabaduse 45; ärip. Oskar Lepik.
25. R. Leppik, Türi, Viljandi 14, einelaud, ärip. Robert Leppik.
26. Joh. Liiv, söögimaja „Kungla“, Tartu, Raevoja 28, ärip. Johannes Liiv.
27. Aleksandra Lina, Tartu, Paju 11-b, kalsude sortimise tööstus.
28. H. Livar, Tallinn, Lutri 38, toiduainetekauplus, ärip. Helmerise Livar.
29. E. R. Lumi, Tallinn, Tartu mnt. 27, teepakkimine, ärip. Ernst-Richard Lumi.
30. Ernst Meimer, Pärnu, Jannseni 4, toiduainetekauplus.
31. H. Meiusi, Kuressaare, Tolli 17, toiduainetekauplus, ärip. Helmi Meiusi.
32. Aleksander Mihailov, Kaubanduskontor „Universa“, Pärnu, Martna 14, kaubanduskontor (tekstiilkaubad), prokurist Veera Baskin.
33. Elektrotehnikabüroo „Säde“ V. Mutt, Tallinn, S.-Kloosti 14—1, elektri-instalatsioonitööde ettevõtte, ärip. Valdur Mutt.
34. „Koit“, oman. Johannes Märtsen, Viljandi, Turu 8, reformvoodite ja mööbliäri.
35. „Neon“-valgusseadmete tööstus Nykänen & Ko, Tallinn, Gonsiori 17, neonvalgusseadmete tööstus; täisühing, täisosanikud Ida Nykänen, Karl Oole, Helmut Tiivel ja Ervin Sillaste, ühingu osakapital Kr. 4.800.—.
36. Helene Otti, Tartu, Fortuna 1, pruugitud asjade kauplus.
37. Hildegard Pihlam, Pärnu, Tui 4, toiduainetekauplus.
38. Aino Pilme, Tallinn, Videviku 15, toiduainete- ja piimakauplust.
39. Kaubanduskontor „Merino“ Aleks. Press, Tallinn, Köhleri 4—3, villaste kangaste müümine en gros, ärip. Aleksander Press.
40. P. Puusep ja Ko, Tallinn, Kentmanni 5—1, kaubanduskontor — esindused (peamiselt metallkaubad), täisühing, täisosanikud Peeter Puusep ja Martin Puusep, ühingu osakapital Kr. 2.000.—.
41. Aleksei Raaga, Tallinn, Linda 8, liha-kauplus.
42. Eduard Raud, Pangodi v., Laguja, talurahvatarvetekauplus.
43. Ludvig Reigo, Nõmmküla v., Koigi k., segakauplus.
44. L. Roop, Tallinn, Nunna 9, fotolaboratoorium, ärip. Liidia Roop.
45. A. Schönberg, Passlepa v., Pürksi k., talurahvatarvetekauplus, ärip. August Schönberg.
46. Keemiline-farmatseutiline Laboratoorium „Ravim“ Soever, Volmer ja Ko, Tartu, Kivi 36/38, keemiline-farmatseutiline laboratoorium ja keemiliste ainete ja farmatseutiliste kaupade ladu; usaldusühing, täisosanikud Eduard Soever ja Konstantin Volmer, ühingu osakapital Kr. 16.250.—.
47. E. Sombri, Pada v., Kabala k., talurahvatarvetekauplus, ärip. Evald Sombri.
48. Helju Tamme, Tapa, Pikk 45, toiduainetekauplus.
49. Kunstsarve ümbertöötamise ja külmlümitööstus „Estonax“ H. Tanre & Ko, Tallinn, Narva mnt. 15-c, usaldusühing, täisosanik Hille Tanre, ühingu osakapital Kr. 2.000.—, prokurist Konstantin Tanre.
50. Aino Teder, Mustvee, Jaama 2, köögi- ja majapidamiseriistade kauplus.
51. Villem Teinmann, Võru, Uus linnaosa, jaama einelaud.
52. R. Tendal, Tallinn, Kappeli 8, lihakauplus, ärip. Jaan-Rudolf Tendal.
53. Kellade Ladu G. Thormar, Tallinn, Pärnu mnt. 28—6, kellade müük Eesti Vabariigi piires, ärip. Gunnar-Orvar-Herbert Thormar.
54. N. Tiik, söögipood „Kalev“, Kuressaare, Lossi 19, toiduainetekauplus, ärip. Nadežda Tiik.
55. E. Truus, Tartu, Saekoja 7, toiduainetekauplus, ärip. Elfriede Truus.
56. E. Turulinn, Anija v., Kehra, söögisaal, ärip. Eliisabet Turulinn.
57. Paul Vadi, Pala v., Sadula t., savitööstus.
58. O. Vaht, Tartu, Kalaturg 5 (enne Fortuna 1) pruugitud asjade kauplus, ärip. Otto Vaht.
59. Olga Vihm, Tartu, Rüütli 18, toiduainetekauplus.
60. J. Viin ja H. Perdi, Vallinn, S.-Karja 2, juuksetööstus; täisühing, täisosanikud Johanna Viin ja Hilda Perdi, ühingu osakapital Kr. 750.—.

Registreeritud muudatused:

1. Josef Abramsohni Tallinnas, Viru 5, asuva karusnahkadeäri tegevust jätkab täisühing, firma all: Karusnahkade kaubamaja M. Abramson & Ko, kus täisosanikkudeks on Josef (Joosep) Abramsohn ja Max (Mendel) Abramsohn, ühingu osakapital Kr. 10.000.—.
2. Elektrotehnika Tehased A/S. „ARE“, Tallinn, Reimani 11, lahkunud juhatase liige Endel Are, kelle asemele astus juhatase liikmeks Mihkel Pung.
3. Balti Nahavabrik David Birin ja Jakob Dobruschkes, Pärnu, V.-Sauga 24; lõpetanud Pärnus, Tallinn mnt. 15, toornaha- ja kaltsuäri.
4. Karl Buschi agentuur- ja komisjoniäri asukohaks on Tallinn, Narva mnt. 40—3 (enne Vene 1—11-a).
5. Aleksander Eichenbaum, kelle uueks perekonnanimeks on „Tammepuu“, lõpetanud Vilo vallas segakaupluse ühes riigiviina-, piirituse- ja õlle müügiga ning avanud Rapla v. Rapla alevikus segakaupluse ühes riigiviinamüügiga firma all „A. Tammepuu“.

Välisbörsid

	L O N D O N										
	10. II	11. II	13. II	14. II	15. II	16. II	17. II	18. II	20. II	21. II	22. II
Dollar . . .	4.6878	4.6896	4.6859	4.6878	4.6875	4.6853	4.6871	4.6878	4.6865	4.6869	4.6879
Saksa mrk. . .	11.687	11.687	11.682	11.682	11.682	11.672	11.677	11.682	11.680	11.685	11.682
Soome mrk. . .	226.80	226.80	226.80	226.80	226.80	226.80	226.82	226.82	226.82	226.82	226.80
Rootsi kr. . .	19.407	19.407	19.407	19.410	19.417	19.416	19.418	19.418	19.422	19.422	19.420
Daani kr. . .	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400
Norra kr. . .	19.903	19.903	19.903	19.902	19.902	19.903	19.903	19.903	19.903	19.903	19.903
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Litt	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75	27.75
Floriin	8.7125	8.7112	8.74.12	8.7425	8.7397	8.7356	8.7437	8.74	8.7456	8.7537	8.7725
Frank	177.01	176.94	176.94	177.01	176.98	176.94	176.98	177.01	176.96	176.94	176.98
Helveetsia fr.	20.685	20.672	20.672	20.652	20.646	20.630	20.652	20.647	20.627	20.607	20.597
Belga	27.802	27.747	27.775	27.777	27.795	27.772	27.807	27.822	27.822	27.837	27.862
Liira	89.15	89.05	89.07	89.09	89.09	89.07	89.07	89.07	89.07	89.09	89.11
Slott	24.84	24.81	24.81	24.81	24.81	24.87	24.87	24.87	24.87	24.87	24.87
Tšehhosl. kr.	137.—	136.99	136.81	136.68	136.68	136.68	136.68	136.68	136.75	136.75	136.78
Pengö	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75
Eesti kroon . .	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Tšerv.	24.84	24.84	24.84	24.84	24.84	24.82	24.82	24.84	24.85	24.84	24.84
Peseeta	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—
Kuld p. u. . . .	148 sh. 3 ¹ / ₂ d.	148 sh. 5 d.	148 sh. 4 ¹ / ₂ d.	148 sh. 3 ¹ / ₂ d.	148 sh. 4 d.	148 sh. 4 ¹ / ₂ d.	148 sh. 4 ¹ / ₂ d.	148 sh. 3 ¹ / ₂ d.	148 sh. 5 d.	148 sh. 4 ¹ / ₂ d.	148 sh. 4 d.
Hõbe " "	20 ³ / ₈	20 ³ / ₈	20 ⁷ / ₁₆	20 ³ / ₈	20 ⁷ / ₁₆	20 ¹ / ₁₆	20 ³ / ₄	2, ¹¹ / ₁₆	20 ³ / ₄	20 ¹¹ / ₁₆	20 ⁵ / ₁₆
Plaat. " " . . .											

	B E R L I I N										
	10. II	11. II	13. II	14. II	15. II	16. II	17. II	18. II	20. II	21. II	22. II
Naelsterling . .	11.690	11.680	11.680	11.685	11.685	11.680	11.680	11.685	11.680	11.685	11.635
Dollar	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493
Soome mk. . . .	5.150	5.145	5.145	5.150	5.150	5.150	5.150	5.150	5.145	5.150	5.150
Rootsi kr. . . .	60.21	60.16	60.16	60.18	60.17	60.13	60.13	60.15	60.11	60.14	60.14
Daani kr.	52.19	52.14	52.14	52.16	52.16	52.14	52.14	52.16	52.14	52.16	52.16
Norra kr.	58.73	58.70	58.70	58.70	58.70	58.68	58.68	58.70	58.68	58.70	58.70
Latt	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Litt	41.98	41.98	41.98	41.93	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98
Floriin	134.06	134.06	133.85	133.37	133.83	133.83	133.85	133.66	133.64	133.49	133.19
Frank	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05	66.05
Helveetsia fr.	56.52	56.48	56.50	56.53	56.58	56.59	56.59	56.59	56.63	56.66	56.72
Belga	42.03	42.10	42.10	42.03	42.03	42.03	42.03	42.00	41.99	42.01	41.93
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Tšehhosl. kr. . .	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600
Eesti kr.	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20	68.20

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

10. II 1939. a.

		Kroonid		Kroonid	
Nisupütül (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):				Poolsõre	100 kg 41.—
„Sampo“	100 kg	26.—		Sõre	„ 42.—
„Kungla“	„	32.—		Manna	„ 42.—
„Kalev“	„	34.—		Rukkipütl	„ 18.00—19.50
„Eesti parem“	„	39.—		Nisu pehme — sõre	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	37.—		Kaerahelbed	„ 32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirj ja hinnad (en gros). 22. II 1939. a.

		Kroonid			Kroonid.
J. Puhk ja Pojad suurveski:					
Jahud: rukki	100 kg	18.20—19.50	Raudvits	100 kg	26.00—33.—
„ püül	”	26.00—27.00	Raudplekk	”	29.00—35.—
nisu, pehme—sõre	”	26.00—42.00	„ tsingitud	”	41.00—46.—
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg	—32	Raudtalad	”	19.00—19.50
A/S. Rotermanni teh.:					
Jahud: rukki	100 kg	18.50	Teras, talla, ree	”	25.—
„ püül	”	27.—	„ vedru	”	32.—
„ nisu, pehme — sõre	”	25.50—42.00	„ valu	”	—90.—1.—
Nisu	”	22.00—23.00	Malm nr. 2	”	8.80
Rukis	”	16.00—17.00	Inglistina	”	460.00—470.—
Kaerad, sööda	”	12.00—13.00	Seatina	”	40.00—45.00
Odrad, toidu	”	16.00—17.00	Vaskplekk, punane	”	180.00—240.—
Seemned: ristikehina, pun. hil.	”	—	Vaskplekk, valge	”	160.00—200.—
Herned, toidu, rohelist	”	21.00—30.00	Tsinkplekk	”	75.00—80.—
Riis, Burmah II	”	46.00—47.00	Masinaõli	”	21.00—22.—
Kartulitärklis „Supérieur“	”	28.—	„ Ameerika	”	—
Siirup, kartuli, 42 ⁰ / ₀	”	31.00—33.00	Mootoriõli, Ameerika	”	38.00—70.—
Glükoos	”	31.00—33.00	„ Poola	”	—
Margariin, kodumaa,	”	69.00—75.00	Autoõli, Ameerika ja Daani	”	42.00—135.—
Kakao, Hollandi	1 kg	1.80—2.40	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	1000 kg	65.00—70.—
„ Eesti	”	1.00—2.30	teõli, tsistern.	”	30.00—50.—
Kohv, Rio, Santos jne.	”	2.65—3.30	Tsilindriõli, Ameerika	100 ”	12.00—12.50
„ Kesk-Ameerika sordid	”	4.75—5.75	Nafta, Vene	”	14.00—15.00
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	”	5.60—6.—	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	”	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	”	5.00—5.50	„ Ameerika „	”	—
Sidrunid	kast	19.—21.—	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-	”	—32
Apelsinid	”	21.—22.—	tööst. segabensiin, fr. Tallinn, netto ltr.	”	—32
Suhkur, peenike, Englise	100 kg	45.75—46.00	Autobensiin	”	—
„ Poola	”	45.25—45.50	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin, „Estolin“,	”	—32—34
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	”	2.70—2.90	tsistern. tr. Tall. (ühes teedemaks.	”	—34—35
„ Irboska ja Narva	”	2.50—2.70	Bensiin, I s., välisbensiin	100 kg	8.50—9.00
„ „ Saksa, fr. Tallinn	”	2.50—2.70	Pesusooda, kodumaa	”	28.25—29.25
„ „ Vene	”	2.50—2.70	Seebikivi	”	6.50
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort tünn „Matfulls“	43.00—46.00	44.00—48.00	Värvid, nigros, vees sulav, välism.	1 kg	39.00—45.—
Liha, sea, I sort	1 kg	00.65—00.78	„ tsinkvalge, välism.	100 ”	79.00—83.50
Liha, looma, I sort	”	40.00—00.58	„ tinavalge, „	”	19.00—24.—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg	13.50—14.25	„ ooker, „	”	—
Sojatangud	”	14.75	Kunstväetised: fr. Tallinn ja Pärnu	”	5.55
Nisukliid	”	10.—	Superfosfaat 18/20 ⁰ / ₀ , inglise	100 kg	—
Maapähklikoogijahu	”	15.—	„ „ rootsi	”	5.55
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	35.—	„ „ hollandi	”	5.45
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	”	29.—	„ „ vene	”	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg	50.—	„ „ lahti	”	4.65
Kütteturvas (A/s. „Eesti Turbat.“)	”	10.—	selt, fr. piir	”	—
Põlevkivi, netto	”	9.—	Toomasjahu 15 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	”	4.65
Kütteõli, vaadi viisi, netto	100 kg	6.70	Segafosfaat 22 ⁰ / ₂₂ ⁰ / ₀	”	3.35
Raskeõli A. B. C.	”	8.—	Eesti fosforiit 25/27 ⁰ / ₀	”	11.70
Estobituumen A. B. C. D. E. F.	”	9.75	Kaalisool 40 ⁰ / ₀	”	—
Asfalemulsioon	” netto	10.25	Kainiit 14 ⁰ / ₀	”	14.75
Asfaltmastiks	”	5.75	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	”	15.50
Katuselakk, vaatides,	br.	10.25	Tšiilisalpeet. 16 ⁰ / ₀ (terakujuline)	”	17.—
Fenolaat,	netto	5.25	Lubiammoonsalpeeter 20,5 ⁰ / ₀	”	15.—
Karbolineum „Estokarbolineum“	”	8.75—11.75	Väävelhapuammoonium 20,6 ⁰ / ₀	”	24.50
Raualakk, netto	100kg	16.75	Nitrofoska (14 : 14 : 18 ¹ / ₀)	”	2.—
Immutusõli D. C., netto	”	7.75—8.75	Põllugips, jahvatatud, fr. Irboska	”	—
Maanteeõli	”	7.00	Tsement,	”	5.85
Viljapuu-karbolineum, netto	ltr	0.30	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	”	5.15
Mootorpetrooleum,	kg	0.15,5	paberkottides	”	4.00
Mootornafta	”	0.12,5	Kriit, pestud	100 kg	14.00—22.50
Diiselnafata	”	0.12,5	Kivitõrv	”	20.—
Putukamürk „Puttox“	”	1.50	Puutõrv	”	38.—
Raud, sordi	100 kg	21.50	Lubi, Tallinn,	1000	22.—
Raud, latt	”	21.50	fr. Tamsalu	”	30.—
			Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	”	42.—
			„ krohvimise, fr. v. Tallinn	”	47.—
			Telliskivi, Is., fr. Tallinn	1000 tk.	40.—
			Silikaat, Is., fr. vabrik	”	—

		Kroonid				Kroonid	
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast	125.—		ordinäärdreiband OD	—	—	
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.30—2.70		liivi ordinäärdreiband LOD	—	—	
Tallanahk, Ameerika, I s.	"	2.60—2.90		takupraak H	—	—	
Linaseemneõli	100 kg	59.—		Takud I	1 kg	—	
Värnits	100 kg	59.—		" II	"	—	
Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. hl/alk. 33.00-35.00				" III	"	—	
Paber, rotatsiooni	100 kg	23.20		" ehituse	"	—	
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.52—0.62		Kartulid. 13. II 1939. Tendents: püsiv			
" " Mitkal "	"	0.40—0.53,5		Sõõgikartul: Virumaal	—	kv.	
L a m b a v i l l 15. VIII 36. a.				raudteejaamades	3.00—3.25	"	
" I sort	1 kg Kr.	3.55		Seemnekartul: „Majesteet“	—	"	
" II "	" "	2.80		„Varajane kollane“	—	"	
" III "	" "	2.05		„Bintje“	—	"	
V õ i. 20. II 1939. a. Tendents: kindel.				„Yorgi hertsog“	—	"	
1. sort 1 kg Kr. 1.82, mis on tuln. sisse 13.—19. II 1939. a.				Tööstuskart.: tärklisv. 13—16 s. t. kg või			
L a m b a l i h a 22. II 1939. a.				piiritusevabrikuis	2.60—3.20	"	
Eksportitava värskelambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi 100—105 senti kg.				K a l a d. Ekspordikõlvulised fr. rannik. 20. II 1939.			
Peekonsigade nädalahinn. Tallinnas 17. II 1939. a.				Lõhe (marjaga) värskel, kaal alat. 6 kg. — Tend.: —			
Peekonsigade tapakaal.: 20. II 1939 — 26. II 1939. a.				Lõhe (niisaga) värskel, kaal alat. 6 kg. — " " "			
	I sort	II sort	III sort	IV sort			
60—72 kg	0.90	0.85	0.79		Angerjas, elus, rädangerjas, kaal alates 400 g. — s. kg. Tendents: —		
55,5—59 "	0.85	0.81	0.75	Siseturu-	—do— elus paigaangerjas, Koha, värskel, alates 38 cm, kaal kuni 1 kg 60 s. kg. " kindel.		
72,5—75 "				hinnad	Koha, kaal 1—3 " — " " "		
75,5—80 "	0.81	0.77	0.74		Haug, mere, värskel, valik 1—3 kg — s. kg. " "		
Elussigade hindadeks noteeriti:					Haug, järve, valik 1—3 kg 32 s. " rahulik.		
90—120 kg raskused 61 s. eluskaalu kg.					Latik, värskel alat. 800 gr. 20 " " "		
121—160 " " 67 " " " "					Aiasaadused. 17. II 39. a.		
161 ja raskemad " 61 " " " "					Õunad: sügissord. ekspordikõlv., pakkimiskuludeta fr. Tallinn		
K a n a m u n a d. Tendents: ekspordimunadel langev 17. II 39.					Sügissordised		
1 kg ekspordimune fr. kogumispunkt Kr. 1.25					Antonovka-sordilised õunad		
1 " siseturumune " " Kr. 1.20					Jõhvikad: ekspordikõlv., fr. Tallinn, pakkimiskuludeta		
Piim. 20. II 1939. a.					Tendents: püsiv.		
Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:					Sigurid: ekspordikõlv., fr. kogumisp. 17 s. kg. Tendents: püsiv.		
I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües			12—13 s. ltr.		Sibulad: ekspordikõlvulised. fr. kogumispunkt — 17 Tendents: kindel.		
I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües			11—12 " "		Kurgid: konservitud, ekspordikõlvulised, ca 5 kg plekknõu 2.75. Tendents: kindel.		
II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües			10—11 " "		Kaseiin. 20. II 39.		
II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües			9—10 " "		Toorkaseiin I s. 1 kg fr. piimatalitus. Kr. —.13.		
Juust. 13. II 39. Tendents: kindel.					" II " " " " " —.11.		
Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn					Tendents: vaikne.		
Eksportjuust: Siseturujuust					Toornahad 8. II 1939.		
Šveitsi juust kuni 80 kg ratas ja üle					Hinnad on maksvad vastuvõtu-		
sort 12 A 120 senti kg 110 s. kg Šveitsi 0.85—1.20					punkt 23.—28. II 1939. a.		
" 12 B 117 " " 107 " " Holl. 1.00—1.10					Hobusenahad: soolatud, 17 kg ja üle; värsked 20 kg ja üle. Kr. 11.— tükk		
" 11 A 118 " " 108 " " Backst. 1.00—1.10					soolatud, alla 17 kg; värsked, alla 20 kg " 8.— "		
" 11 B 115 " " 105 " " Tilsiti 1.07—1.15					praak " 5.— "		
" 10 A, B, C 106 " " 106 " "					Tendents: kindel.		
Konserv. 35% rasva 105—110					Veisenahad:		
45% " 130—135					värsked I " —.70 kg		
50% " 140					" II " —.63 "		
L i n a d. 17. II 39. Tendents: vaikne.					" praak " —.50 "		
Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):					soolatud I " —.82 "		
	Petseri- ja	Mujal			" II " —.74 "		
Lina, ristna R	Võrumaal	Eestis			" praak " —.60 "		
hoffsreiband HD	—	—			Tendents: kindel.		
dreiband D	—	—			Vasikanahad: kerged, värskelt kuni 3½ kg ja kuivad " 3.50 tükk		
					rasked, värskelt kuni 3½ kg ja üle " 1.10 kg		
					praak " 1.75 tükk		
					Tendents: selguseta,		

Lambanahad:		
I OJ	„	3.10 tükk
II J	„	2.75 „
III L	„	2.00 „
IV K	„	1.50 „
V praak	„	—50 „
Tendents: selguseta.		

Karusnahad 15. II 1939.

fr. vastuvõtupunkt		
I Kasvanduse karusnahad	Kr	— tk
II Jahi karusnahad:		
metsjänes täisväärtuslik (1/1)	„	—40 „
punane rebane (1/1)	„	15.— „
tuhkur (1/1)	„	5.— „
nirk (1/1)	„	3.— „
naarits (1/1)	„	17.— „
Tendents: rahulik.		

III Hõberebase nahad:

1) mustad ja tumedad täisväärt. (1/1)	Kr.	53 tk.
2) 1/4 hõbe	(1/1)	„ 59 „
3) 1/2 „	(1/1)	„ 70 „
4) 3/4 „	(1/1)	„ 76 „
5) täishõbe täisväärtuslik (1/1)	Kr.	87 tk.
6) vigastatud „	—	„ 41 „
Tendents: rahulik.		

Metsamaterj. hinn. fr. laduplats Tallinn. 8. II 1939

Palgid: kuusk ja mänd	thm. kr.	15.00—16.—
Plokk-palgid	„	30.00—33 00
Paberipuud sulfiit	r.-m.	7.50— 9.50
Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra laduplats	„	5.65
Toepuud	„	6.00—7.00
Pakud: kask	thm.	16.00—30.00
lepp I sort	„	32.—
lepp II sort	„	18.—
haab I sort	„	35.—
„ II „	„	25.—
saar	„	18.—30.—

Prussid	„	34.00—36.00
Saetud materjal: plangud + 25% laudu:		
alus 7“:		

„ kuusk u/s	„	35.—
„ „ IV sort.	„	31.—
„ mänd u/s	„	33.50
„ „ IV sort.	„	29.50
Kastilauad	„	50.00—60.00
Krohvilistud	„	28.00—34.00
Liprid 15 cm × 25 cm × 270 cm „	„	3.—
Tendents: püsiv.		

Prahid.**Lina**

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk.	14.25
„ — Gent	1016 „	sh.	29/-
„ — Dundee	„	„	38/45/-

Puumaterjalid.**Standard**

Tallinn— London	„	sh.	32/6
„ — Hull	„	„	36/-
„ — Manchester	„	„	45/-
„ — Grangemouth	„	„	31/-
„ — Belfast	„	„	45/-
„ — Dundee	„	„	32/6
„ — Antwerpen	„	„	37/-
„ — Gent	„	„	37/-
„ — Rotterdam	„	„	35/-
„ — Amsterdam	„	„	40/-

Segakaup.

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk.	18.00—30.—
„ — London	1016 kg	sh.	17.00—35.—
„ — Stokholm	1000 kg	Rkr.	11.00—30.—
„ — Stettin, või,	tünn	Rmk.	1.50
„ — London	„	sh.	2/6

Kartulid

Tallinn—Stokholm	1000 kg	6.50
----------------------------	---------	------

Toiduainete turg

London. 17. II 1939

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh.	94/—102/-
Daani	„	100/-
Hollandi	„	96/-
Eesti	„	92/-
Rootsi	„	96/-
Poola	„	92/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kgNorthern Manitoba sh. 26/7¹/₂

Rosario Santa Fe „ —

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian sh. 12/—

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ 6/6**Kaerad, „ „ „ = 50 kg** „ 6/3**Linad, cif per tn.**

Livonian, Basis Risten £ 86/—

Tows Soviet „ 82/—

Manchester.**Või.**

Eesti sh. 129/— — 131/-

Läti „ 129/— — 131/-

Soome sh. 133/- — 135/-

Rootsi „ 133/- — 135/-

Daani „ 147/- — 150/-

Uus-Meremaa, finest „ 126/-

„ „ first „ 123/-

Hamburg.**Nisu.**

Sisemaa, 50 kg eest —

Manitoba I, cif 100 kg eest term. —

Hard Atlantic \$ 3.19

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis sh. —

„ „ Amsterdams „ —

Suhkur. 22. II.Toores sh. 6/1¹/₂—6/3³/₄

Belgia „ 7/6

Tšehhi „ 7/4¹/₂

Poola „ 7/3

Hollandi „ 7/9

Rfis, Burmah II. Rmk. 10.50

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 31. I 1939. a.

Väärtpaberid	Nomin.- väär	Vimane divid.	Tehtud	Ostjad	Muudjad
Kroonides					
1927. a. 7% E. V. välisl. \$	1000	—	—	3800	—
1927. a. 7% E. V. välisl. £	100	—	—	1690	—
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maks. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	68	71
Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad:					
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	53	—
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	57	—
" F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	31	—
Pikalaenu Panga:					
pantlehed (20 a.) 6%	5000	—	—	—	—
" " " 6%	1000	—	—	—	—
võlakirjad (20 a.) 5%	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 5%	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 4 1/2%	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 4%	5000	—	—	—	—
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	90	—
4% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt krediitastutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	—	—
6% E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	—	89	90
5% E. Maakrediits. riigi poolt garanteerit. pantl.	100	—	—	95	96
5% E. Maakrediits. pantl.	100	—	—	—	—
5% Tall. Immob. pantl. rbl.	100	—	—	—	—
4 1/2% E. Maap. pantl. (7 s.)	100	—	—	—	—
4 1/2% " " (8 s.)	100	—	—	—	—
4 1/2% " " (9 s.)	100	—	—	—	—
Aktsia d: Eesti Pank.	50	9%	—	65	—
Krediit Pank	50	5%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	4%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s	50	3%	—	—	—
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing	100	9%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	8%	—	50	—
„Hansa“ kindl. a/s.	50	10%	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	6%	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisvare kasut. o/üh.	50	7%	—	—	—
„Massoproduct“ a/s.	50	—	—	—	—
„Mootor“ o/üh.	1000	8%	—	—	—
Narva Kirjastuseühisus	50	5%	—	—	—
Piirit. puhast. vabr. o/üh.	500	3%	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	—	—	—	—
Saku õlletehas a/s.	50	—	—	—	—
C. Siegel a/s.	50	5%	—	—	—
Sindi Tekstiilvabrikute üh.	50	—	—	—	—
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a/s.	50	—	—	—	—
O/üh. „Tarlon“	50	—	—	—	—
Kreenh. Puuvillas. Man. o/üh.	5000	—	—	—	—
„Eesti Kiviõli“ a/üh.	50	—	—	—	—
O/üh. Raadio-Elektrotehn. Tehas „Ret“	100	10%	—	—	—
A/S. Tall. Laevaühisus	50	15%	—	—	—
O/üh. „Elamu“	50	—	—	—	—
A/S. A. Rosenwald & Co.	250	—	—	—	—

Tallinna fondibörsi

kursisedel

		17. II 1939	18. II 1939	20. II 1939	21. II 1939	22. II 1939	23. II 1939
New-York dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.85	3.85	3.85	3.85	3.85	3.85
	M.	3.92	3.92	3.92	3.92	3.92	3.92
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11
	M.	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	154.75	154.65	154.60	154.65	154.60	154.60
	M.	156.95	156.85	156.80	156.85	156.80	157.80
Berliin (clearing) 100 s. riigim.		146.63	146.63	146.63	146.63	146.63	146.63
		—	—	—	—	—	—
Helsingi 100 soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98
	M.	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40
	M.	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85
	M.	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95
	M.	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15
Pariis 100 prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	10.19	10.19	10.19	10.19	10.19	10.19
	M.	10.39	10.39	10.39	10.39	10.39	10.39
Amsterd. 100 flo-rifini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	206.75	206.55	206.65	206.50	206.25	205.85
	M.	210.25	210.05	210.15	210.00	209.75	209.35
Riia 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.40	71.40	71.40	71.40	71.40	71.40
	M.	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50	72.50
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	87.55	87.45	87.45	87.55	87.65	87.70
	M.	88.95	88.85	88.85	88.95	89.05	89.10
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.00	64.95	65.10	64.90	64.90	64.80
	M.	66.00	65.95	66.10	65.90	65.90	65.80
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	20.28	20.27	20.27	20.27	20.27	20.26
	M.	20.63	20.62	20.62	20.62	20.62	20.61
Milano (clearing) keskm. kurs.		20.52	20.52	20.52	20.52	20.52	20.52
		—	—	—	—	—	—
Praha 100 tšehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	13.21	13.21	13.21	13.21	13.21	13.20
	M.	13.43	13.43	13.43	13.43	13.43	13.42
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60
	M.	74.30	74.30	74.30	74.30	74.30	74.30
Kaunas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	64.25	64.25	64.25	64.25	64.25	64.25
	M.	65.75	65.75	65.75	65.75	65.75	65.75
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60
	M.	74.30	74.30	74.30	74.30	74.30	74.30
Kuld puhast üks gr.		—	—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—

A-S. KREDIIT PANGA

Aktiiva

äriseis 31. detsembril 1938. a.

Passiva

Kassa	Kr. 402.184.79
Hoiuarved	" 1.450.453.16
Väärtpaberid	" 3.893.836.87
Väärtused	" 99.012.67
Diskonteeritud vekslid	" 9.867.677.15
Tähtajalised laenud	" 31.923.50
Kontokorrent-laenud	" 13.987.297.88
Korrespondendid	" 1.592.421.34
Garantii-deebitorid	" 596.023.74
Mitmesugused deebitorid	" 198.979.43
Vallasvara	" 131.588.93
Kinnisvara	" 1.911.386.56
Tuleva aasta kulud	" 13.911.88
Osakonnad	" 1.508.590.42
Muud aktivad	" 342.903.75

Kokku: Kr. 36.028.192.07

Põhikapital	Kr. 1.400.000.—
Tagavarakapitalid	" 463.526.94
Erikapitalid	" 7.046.082.89
Amortisatsioonikapital	" 601.773.80
Hoiusummad	" 19.780.344.74
Vekslite rediskont	" 1.000.000.—
Võlad teistes krediitasutustes	" 1.985.215.35
Korrespondendid	" 367.140.20
Väljaantud garantiid	" 596.023.74
Mitmesugused kreditorid	" 193.979.43
Osakonnad	" 1.508.590.42
Tuleva aasta tulud	" 127.571.41
Muud passivad	" 814.828.43
Puhaskasu	" 138.114.72

Kokku: Kr. 36.028.192.07

Kulud

Kulude ja tulude aruanne 1938. a. eest.

Tulud

Valitsemise ja äriksulud	Kr. 475.787.—
Maksetud 0/00, komisjon ja porto	" 784.276.52
Kinnisvara kasutamise kulud	" 75.961.50
Mitmesugused kulud	" 605.146.41
Puhaskasu	" 138.114.72

Kokku: Kr. 2.079.286.15

Saadud 0/00, komisj. ja porto	Kr. 1.629.026.08
Tulud kinnisvarade kasutamisest	" 147.533.42
Mitmesugused tulud	" 302.676.65

Kokku: Kr. 2.079.286.15

1938. a. aruanne on kinnitatud aktsionäride peakoosoleku poolt 14. veebruaril s. a. Dividendi on otsustatud maksa eraaktsionäridele 1938. a. eest 7¹/₂0/0.

Tallinna Majaomanikkude Pank Ü-P.

Tallinn, Harju 45, Vabadusväljaku nurgal.

Äriseis 31. detsembril 1938. a.

Aktiiva

Passiva

Sularaha ja kassatagavarad	Kr. 3.582.431.14
Väärtpaberid	" 2.114.193.90
(nendest riigi- ja riigi poolt tagatud väärtpaberid	Kr. 1.900.000.—
Laenud	" 9.878.092.40
Korrespondendid	" 445.665.86
Garantii-deebitorid	" 253.191.11
Kinnis- ja vallasvara	" 432.969.31
Muud aktivad	" 12.104.18

Kr. 16.718.647.90

Omakapitalid	Kr. 728.724.—
Hoiusummad	" 15.244.622.52
Võlad teistes krediitasutistes	" — —
Korrespondendid	" 79.642.—
Garantiid	" 253.191.11
1939. a. tulud	" 95.005.17
Muud passivad	" 175.819.75
Puhaskasu	" 141.643.35

Kr. 16.718.647.90

Laenude lisakindl. panditud hüpoteegid ja muud väärtused Kr. 11.949.000.—

Hoiule võetud väärtused Kr. 528.765.—
Inkasso dokumendid " 421.837.21

Tähistades **15**-a. tööstuslikku tegevust täname kõiki
meie lugupeetud ärisõpru ja kaubatarvitajaid ülesnäidatud
poolehoiu eest

Tööstuse A-S. „Põhjala“

1924 – **15** – 1939

Kontor: Pikk 33. Tel. 443-12

Tööstus: Bekkeri as. 115. Tel. 418-49
20

Ehitage kuivast materjalist

Kivimäe ehitusmaterjali ladu, Nõmme, S. Pärnu mt. 187, tel. 520-67

Tallinna ehitusmaterjali ladu, Tallinn, Hollandi tän. 5, tel. 304-53

Metsatööstus A-s. „B. Minkov & Pojad“

Tallinn, telefon 304-53

A/S. H. Y. MOSER JA K^o

TALLINN, PIKK T. 19. TEL. 437-47

SOOVITAB RIKKALIKEMAS VALIKUS

tasku- ja käekellid maailmakuulsast H. Y. MOSER ja C-le vabrikust Le Locle
Schweiz. Seinä-, laua- ja äratuskellid, kette ja käevõrusid, kuld- ja hõbeasju
PARIMAT ROOTSI KRISTALLI

Jäilemüüjatele meie oma kellid müügiks ei anna, mispärast neid saab ainult meie juurest

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. ANTO.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk 2. 1939.